

Postul Mare, timpul reflecției, pocăinței și purificării

Anul acesta, Postul Mare începe în luna februarie, ziua a cincisprezecea. Majoritatea creștinilor ortodocși știu, sau cel puțin intuiesc, că acest timp liturgic este cel mai complex din anul bisericesc. Este timpul în care ei încearcă să-și schimbe maniera de viață și să fie mai îndreptați în fața conștiințelor lor. Vom încerca să-i ajutăm în aceste demersuri spirituale, prin învățăturile care urmează a fi prezentate în numerele din februarie și martie ale revistei noastre.

† **Ioachim BĂCĂUANUL,**

**Episcop-vicar al
Arhiepiscopiei Romanului
și Bacăului**

Postul Mare este conceput ca un timp al reînnoirilor, al pregătirilor pentru a primi de la Dumnezeu harul cel tămăduitor al pocăinței, care produce acea schimbare substanțială a modului de a gândi și făptui.

Avem, câteodată, conștiința încărcată și sufletul bolnav, trupul purtând pe umerii săi piatra infirmităților, păcatelor, imperfecțiunilor. În neputința noastră, încercăm de multe ori să ne eliberăm, să ne restaurăm ființial. Însă păcatele și fărâdelegile s-au agățat în așa măsură de ființa noastră, încât abia ne târâm, continuând, cu greutate, să tragem după noi desaga mizerabilă, încărcată cu tot felul de blestemății, pe calea sinuoasă și plină de încercări a *golgotei* fiecăruia dintre noi.

Dar Domnul Iisus ne așteaptă întru răbdare, arătându-ne că El este „*Calea, Adevărul și Viața*“ (Ioan 14, 6). Ar trebui, în mod deliberat, să plecăm pe *Calea* aceasta, singura care schimbă și menține ființa noastră altoită pe vița-Hristos și care este marcată cu semne ale dragostei Lui. Dar potrivnicul nostru vrăjmas, diavolul, ne împiedică și ne șicanează, așezându-ne înaintea tot felul de obstacole și încercând să ne ademenească cu tot felul de ispite, ca să deznădăjduim și să ne abatem de la calea pe care ne-a indicat-o Hristos a o parcurge. De aceea, Biserica, asemenea unei mame iubitoare de fii, este cea care, încorporându-ne în trupul ei, ne indică perspectiva căii îndumnezeirii noastre. Timpul marelui post este cel care ne ajută să pregătim bucuria restaurării și a învierii din moartea păcatelor.

**Timpul în care se întetește
războiul nevăzut**

În timpul acestei perioade, noi trebuie să *murim* de două ori. Mai întâi, cu Hristos, Cel Care a luat asupra Sa toate păcatele noastre, ținându-le pe cruce și apoi îngropându-le în tenebrele mormântului. Ca și Nicodim din Evanghelie, ne putem întreba: Cum putem muri cu Hris-

tos pentru a învia, apoi, împreună cu El? Având ca icoană jertfa hristică, trebuie să purtăm cu demnitate creștină necazurile, supărările, bolile, ca pe o cruce pe care trebuie să ne răstignim în mod spiritual, așa cum Hristos S-a răstignit în mod real. Dacă reușim această performanță, înseamnă că murim împreună cu El și El moare împreună cu noi.

În al doilea rând, trebuie să murim păcatului. Altfel spus, trebuie să pregătim conștiința noastră, sufletul nostru, viața noastră, în așa măsură încât păcatul să devină pentru noi nu plăcerea ființei, ci dușmanul ei. Acest lucru se realizează printr-o continuă asceză și dăruire de sine. Adică germinează în noi momentul *venirii în sine*, acea trezire a conștiinței care este primul imbold al reînnoirii în spațiul eclezial, unde ne așteaptă Părintele luminilor. Dar acest moment al deturnării din calea păcatului declanșează, în același timp, *războiul nevăzut*, despre care vorbește Sfântul Nicodim Aghioritul, luptă duhovnicească în care răul își va arăta forța sa. Păcatul devine, astfel, dușmanul nostru. În măsura în care nu-l mai acceptăm, el ia chipul unei fiare turbate, încercând să muște, ca și mai înainte, din sufletul nostru. Hristos și Sfinții Părinți ne îndeamnă să nu cedăm nicicum, chiar dacă ne regăsim în fața unui adversar superior forțelor noastre limitate și slăbănoage.

Biserica recapitulează experiența de veacuri a creștinilor care au trăit viața în Hristos și prin Hristos, Cel ce Însuși a postit și ne-a arătat valoarea duhovnicească a postului.

EDITORIAL

☉ Să ne angajăm la luptă, căci neputințele noastre vor fi micșorate prin harul lui Dumnezeu, facultățile mentale ale ființei vor fi înțeleptite pentru a găsi metode de învingere a dușmanului. De aceea, Postul Mare este asemuit cu plecarea într-un pustiu, unde vom duce lupta cu forțele nevăzute ale răului.

Omul, înțelept administrator al darurilor divine

Postul de 40 de zile, care precede Sfintele Paști, este o tradiție impropriată în viața creștinilor din zorii Bisericii primare. Nu putem afirma că primii creștini au stabilit tradiția postului. Ei

nu au făcut altceva decât să dea conotație hristică la ceea ce exista ca practică la multe popoare păgâne. În Biserica primelor secole, postul era legat de perioada de pregătire a botezului. Mai târziu, după ce Biserica s-a instituționalizat, creștinii i-au dat postului un alt sens, acela de *act de cult*. Astăzi, Biserica recapitulează experiența de veacuri a creștinilor care au trăit viața în Hristos și prin Hristos, Cel ce Însuși a postit și ne-a arătat valoarea duhovnicească a postului.

Pentru mulți creștini, astăzi, cuvântul *post* înseamnă, în primul rând, abținerea de la anumite alimente. În realitate, postul adevărat are și un alt sens, mult mai profund. Să insistăm puțin.

Omul este o ființă complexă. Prin natura sa nu este nici carnivor, nici ierbivor, vegetarian; deci, nu a fost programat de Creator pentru un tip anume de alimente. Poate să consume tot felul de hrană comestibilă, adaptată metabolismului său. Totuși, atunci când trece de la hrana vegetală la cea animală, el resimte o schimbare în organism. Schimbarea alimentației constituie un factor important de evoluție a naturii umane, chiar social-culturale, nu numai religios-morale. De-a lungul devenirii sale intelectuale și spirituale, omul s-a întrebat dacă a se hrăni din carnea animalelor comestibile nu înseamnă a fi contrar și dăunător ființei sale, căci el, ca ființă conștientă, care are responsabilitatea întregii creații, ar trebui să se abțină de la a întrerupe viața unor vietăți pentru a se hrăni. Mulți gânditori creștini s-au întrebat de ce Hristos, în Evanghelie, nu a proclamat principiul indian „*ahisma*“, care înseamnă a nu omorî animalele. Întrebarea nu a avut până în prezent un răspuns satisfăcător. În fapt, nu există vreo poruncă de niciun fel în Scripturi în acest sens. Ba din contra, după încetarea potopului, când curcubeul pecețluiește legământul lui Dumnezeu cu Noe, acesta primește porunca de a se hrăni și din carnea animalelor, așa cum mai înainte se hrănise doar din vegetale: „*Tot ce se mișcă și ce trăiește să vă fie de mâncare; toate vi le-am dat ca și iarba verde*“ (Facerea 9, 3). Această poruncă referitoare la hrana omului provenită din carnea animalelor trebuie evaluată în contextul unei alte porunci, dată protopărinților, iar prin ei și nouă: „*Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți*“ (Facerea 9,1), din care reiese faptul că omul trebuie să fie un înțelept administrator al darurilor divine din creație și nu un risipitor al lor. Omul, ca singura ființă conștientă și rațională, nu trebuie să fie doar consumator, ci și mediator al proniei divine. Ba mai mult, i se impune datoria de a îngriji bine vietuitoarele: „*Cel drept are milă de vite, iar inima celui rău este fără îndurare*“ (Pilde 12,10). Scriptura Vechiului Testament este plină de jertfe, iar cea a Noului Testament este mai nuanțată, dar nu paradoxală. „*Năframa lui Petru*“ (Fapte 11, 5-9) rămâne emblematică. În creație nu există vietăți bune și

Duminica vameșului și fariseului:

Mântuirea câștigată prin mila lui Dumnezeu și pocăința oamenilor

Prima duminică premergătoare Postului Mare se numește *Duminica vameșului și fariseului*, după parabola din pericopa evanghelică ce se citește la Sfânta Liturghie (Luca 18, 10-14).

Hristos Domnul ne explică cum și cu ce conștiință trebuie să ne prezentăm în fața Lui, dacă ni s-au deschis ușile pocăinței, aceasta observându-se din maniera de prezentare în fața Domnului a două personaje.

Primul, fariseul, se prezintă în mod orgolios, plin de vanitate, semet, plin de el însuși, care într-adevăr observă la literă toate prescripțiile legii, nefiind nici bandit, nici hoț, nici ucigaș, răpitor etc și își prezintă ofranda sa Domnului: „*Doamne, îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepti, adulteri, sau ca acest vameș; postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuială din câte câștig*“ etc (Luca 18, 11-12). Altfel spus: *Doamne, îți mulțumesc că sunt curat înaintea Ta, prin propriile mele puteri*. În spatele lui, în același spațiu sacru, tot înaintea Domnului, un vameș, adică un repudiat al societății, cu fața plecată, își bate pieptul cu pumnul, recunoscându-și nu faptele bune, pe care nu le are, ci nelegiuirile, zicând: „*Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului!*“ (Luca 18,13).

Apoi, Hristos concluzionează, afirmând că acesta din urmă „*s-a întors mai îndreptat la casa sa*“ (Luca 18,14), adică, cel ce era păcătos, dar păcătos smerit, care-și recunoaște fărădelegile și nedreptățile, se află mai aproape de Dumnezeu decât cel care este convins că este drept. *A te justifica, autoaprecia, înseamnă a fi incapabil de progres spiritual*. Autosuficiența morală și spirituală este semnul că încerci să te definești fără Dumnezeu. Este ca și cursul unui râu, care stagnează. Și știi ce înseamnă ca o apă să

stagneze? Devine fetidă, transformând locul unde este într-o baltă greu mirositoare, neprimitoare și respingătoare. Așa este și sufletul care nu se mișcă în lumina lui Hristos prin pocăință, asceză, osteneală. Nu este bine să te declari tu, pe tine însuți, că ești sfânt, pentru că n-ai comis crime, n-ai asuprit, n-ai judecat pe alții. Sfinții aveau aureolă, dar nu și-au văzut-o singuri niciodată, pentru că, atâta vreme cât trăiau pe pământ, se considerau „*cei dintâi păcătoși*“ și cereau de la Dumnezeu, asemenea vameșului, ca Acesta să le fie milostiv. A cere milă de la Dumnezeu înseamnă a-ți recunoaște greșelile comise și a spera în bunăvoința lui Dumnezeu, Care va face cum va voi El.

Doamne, făcă-se voia Ta întru noi, care suntem gata ca Tu să vii în sălașul sufletelor noastre și noi să lucrăm prin Tine, nu voia noastră, ci a Ta.

Creștinul care-și asumă experiența celor patru posturi de peste an, deși pierde ceva din punct de vedere fizic, trupesc, câștigă cu mult mai mult din punct de vedere sufleteș, căci orice abținută este un efort al ființei noastre interioare nu ca experiență în sine, ci ca un mijloc de a ne face mai accesibili iubirii divine.

☞ vietăți rele, ci, după sintagma patristică, „toate sunt curate celui curat“.

Viața ca act de cult

Prin urmare, nu-i nicio poruncă scripturistică expresă în care să se arate că omul trebuie să fie numai vegetarian. Dar în anumite perioade ale anului, așa cum spune un teolog occidental ortodox (episcopul Antoine Blaum) *omul trebuie să se înalte deasupra instinctului de a fi măcelar*. Efectele acestei abținente trebuie să le simtă nu numai în trupul său, ci și în suflet. Este demonstrat faptul că atunci când trupul începe să renunțe la carne, devine mai lejer și chiar mai sănătos.

Sunt, deci, anumite schimbări în maniera de hrană și de comportament, care favorizează viața spirituală, duhovnicească. Alimentația este o participare sau o formă de comuniune cu roadele naturii. Pâinea, spre exemplu, este trupul grâului; mâncărurile din legume sunt constituite din trupurile plantelor. Noi, prin hrana de toate zilele cu care ne întreținem exis-

tența biologică, comunicăm cu natura înconjurătoare. Prin alimente devenim „*consangvini*“ cu creația lui Dumnezeu. Creația trăiește prin noi, atâta vreme cât o consumăm în mod conștient. Evident că putem mânca și din carnea animalelor, dar acestea, atunci când sunt sacrificate suferă, au teamă, sunt torturate și când le consumăm carnea, consumăm toate aceste stări ale lor. Într-adevăr și plantele au viață, însă nu au același metabolism ca animalele. Ele se hrănesc din lumină și apă (fotosinteza), iar atunci când le consumăm în timpul postului, însoțiți de rugăciune, lumină și duh intră în ființa noastră. În orice caz, abținuta, chiar temporară de la produse animale, este îndubitabil un lucru minunat. Astfel, creștinul care-și asumă experiența celor patru posturi de peste an, deși pierde ceva din punct de vedere fizic, trupesc, câștigă cu mult mai mult din punct de vedere sufleteș, căci orice abținută este un efort al ființei noastre interioare nu ca experiență în sine, ci ca un mijloc de a ne face mai accesibili iubirii divine. De fiecare dată când zicem *nu* afectelor, ne fortificăm, ne înduhovnicim, adică înduhovnicim simțirile

trupurilor noastre. Și invers, atunci când lăsăm în ființa noastră să prevaleze afectele, simțirile trupesti, se creează degringoladă ființială și slăbim sufletește. Astfel, omul se află la răspântia a două căi, prin cele cinci simțuri ale sale, care sunt asemenea unor ferestre, putând să „respire“ harul divin sau să rămână victimă a tenebrelor infernului. Reversul căii harice ascendente este calea glisării iremediabile pe treptele păcatului. Dacă Euharistia este „*doctoria nemuririi*“, păcatul este o otrăvă care îmbolnăvește ființa, așa cum cântăm în Paraclisul Maicii Domnului: „*Pentru păcatele mele mi se îmbolnăvește trupul, slăbește sufletul meu, Născătoare de Dumnezeu*“.

Postul mai are și un alt folos duhovnicesc, acela de a trezi conștiința că suntem în fața lui Dumnezeu pururea, indiferent de ceea ce facem. Când avem conștiința că faptele noastre trebuie să se desfășoare sub ochiul providențial și atotvăzător al lui Dumnezeu, atunci și viața noastră devine un act de cult. Atunci când abținuta de la mâncare și băutura devine doar o cură de slăbire, se pierde sensul religios al pos-

Duminica fiului risipitor:

Călătoria lumii spre Dumnezeu

Duminica a doua din perioada de pregătire pentru Postul Mare se numește *Duminica fiului risipitor*, potrivit parabolei care se citește la Sfânta Liturghie, luată din Evanghelia Sfântului Luca (15, 11-32).

Cei care au cultura pinacotecilor, poate au văzut vreodată o copie sau chiar tabloul original al marelui renaștivist Rembrandt, capodopera „*Întoarcerea fiului risipitor*“. Este reproducerea în culoare a preacunoscutei parabole despre acest fiu care a părăsit casa părintelui său, mânat fiind de orgoliul personal. Întoarcerea s-a produs după „*venirea în sine*“, ca o conștientizare a îndepărtării, ruperii și înstrăinării de mediul firesc al viețuirii sale. Starea dramatică a fiului a provocat întoarcerea și primirea în brațele protectoare ale lui Dumnezeu.

Lumea, mai ales cea contemporană, își găsește asemănarea în acest tablou, în această sublimă scenă. Astăzi, în mod egoist, umanitatea încearcă, ca și babilonienii de odinioară, să-și construiască viitorul prin ea însăși, „*înălțându-se*“ spre un absolut, spre o deificare proprie, fără să mai conteze pe Dumnezeu, Care rămâne, totuși, răbdător, în fața ușii și așteaptă *venirea lumii în sine*. A construi fără Dumnezeu înseamnă rătăcire și îndepărtare de scopul pentru care lumea a fost creată. În acest timp, Dumnezeu milostiv și plin de iubire așteaptă, așteaptă mereu.

Din Evanghelie, aflăm că fiul a revenit renunțând la orgoliul propriu. Bineînțeles că avea rușine să se întoarcă ca un cerșetor, de vreme ce plecaseră ca un bogătaş, dar s-a întors, s-a pocăit și a fost reintegrat în iubirea lui Dumnezeu. De-ar face toată lumea la fel, s-ar instala viața edenică încă de pe pământ și Dumnezeu ar fi totuși într-o parte și toate ar ființa prin El, într-o continuă comunicare și primire a energiilor recreate ale iubirii dumnezeiești.

Să luăm aminte la fiul risipitor și vom înțelege care este adevăratul sens al parcursului terestru al fiecăruia dintre noi!

**Întoarcerea fiului risipitor,
în viziunea lui Rembrandt
(cca. 1669)**

**Firea umană, separată în individualități,
este rezultatul păcatului și de aceea,
restaurarea ei se realizează prin negarea iubirii
egoiste și împrăștierea iubirii filantropice.**

tului și nu mai este o jertfă, o asceză ziditoare, nu mai este o liturghie. În astfel de situație, totul devine sacru al vieții spirituale își pierde caracterul de taină: rugăciunile și lecturile spirituale

devin un pietism; participarea la sfintele slujbe o tradiție stereotipă.

Duminica Înfricoșătoarei judecăți

Restaurarea prin comuniune

Duminica săptămânii a treia, pregătitoare pentru Postul Mare, se numește *Duminica Înfricoșătoarei judecăți* sau *a lăsatului sec de carne*. Din punct de vedere cronologic, ea coincide cu vechea sărbătoare păgână a carnavalului care marca încetarea perioadei hibernale și începutul primăverii timpurii. Soarele începe să fie prezent mai mult pe bolta cerească, semn al apropierii Sărbătorii luminilor de la Paști. În Occident și în tradiția rusească, în această zi de duminică și-n toată perioada săptămânii următoare, hrana principală este „blini“, un fel de clătite, care simbolizează soarele care strălucește. Toate aceste cutume vizează adorarea lui Dumnezeu, Care ne-a dat viața și creația, în care să ne desfășurăm spre scopul cel bun.

Firea umană, separată în individualități, este rezultatul păcatului

În această duminică, la Sfânta Liturghie, se citește din Apocalipsa Mică a Sfântului Evanghelist Matei, în care se vorbește despre criteriile Judecății de Apoi, ca împliniri ale poruncii iubirii față de celălalt: „*Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine*“. (Matei 25, 35-36). Din aceste tulburătoare cuvinte ale Supremului Judecător, înțelegem că drumul spre Dumnezeu nu este prin noi înșine, ci prin celălalt și cu celălalt. Este taina naturii umane create după chipul lui Dumnezeu și care presupune comuniune interpersonală. Firea umană, separată în individualități, este rezultatul păcatului și de aceea, restaurarea ei se realizează prin negarea iubirii egoiste și împrăștierea iubirii filantropice. Aceasta din urmă are valoare soteriologică doar ca rezultat al împlinirii poruncilor divine. Noi trebuie să slujim lui Dumnezeu prin aproapele. Atâta vreme cât nu avem această conștiință a existenței aproapelei și trăim într-o lume individualistă, egoistă, meschină și violentă, nu vom avea șansa să auzim blândul glas: „*Întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut*“ (Matei 25,40); „*Întrați în bucuria Domnului vostru*“ (Matei, 25,23). Chiar dacă

tendința actuală a lumii noastre este de a urma exemplul marilor puteri politice și implicat în cultura lor, cu toate implicațiile ei, într-o goană globalizantă și secularizantă, rezultatul nemaifiind omul religios, ci omul civilizat, cuvintele Scripturii sunt și vor rămâne la fel de veridice. De aceea, pentru omul modern, care se definește mai mult ca produs al civilizației și tehnicii și mai puțin ca om al cultului și culturii, cuvintele Judecății din Urmă vor părea cu atât mai contrariante.

Fie ca Domnul să Se recunoască în noi

Așadar, la Judecată, Domnul Hristos nu ne va întreba ce fel de casă am avut, sau câți metri pătrați a avut casa în care am locuit, dar ne va întreba câte persoane am primit cu dragoste în casa noastră și le-am ospătat; nu ne va întreba ce mașină am condus, sau ce marcă a avut mașina noastră, ne va întreba, în schimb, pe câți dintre cei ce nu aveau un mijloc de transport i-am luat în mașina noastră și i-am dus să-și rezolve treburile lor, rupând din timpul nostru; Hristos nu ne va întreba ce

haine am îmbrăcat, sau de la care creator de modă ni le-am cumpărat, dar ne va întreba pe câți din cei goi i-am îmbrăcat din hainele procurate de noi; Domnul nu ne va întreba cât de mare a fost cuantumul salariului nostru, ci dacă ne-am înjosit pentru a-l obține, și pe câți săraci i-am ajutat cu banii pe care i-am câștigat cinstit; Iisus nu ne va întreba ce profesie am avut în această lume, dar ne va întreba dacă am pus în slujba profesiei noastre tot ce am avut mai bun; Dreptul Judecător nu ne va întreba câți prieteni am avut în viața pământească, ci pentru câți oameni am fost noi prieten; Mântuitorul nu ne va întreba pe cine am avut vecin în satul sau în imobilul în care am locuit, dar ne va întreba, totuși, ce fel de vecin am fost noi celorlalți; Dumnezeu nu ne va întreba de câte ori am fost la Biserică, sau de câte ori ne-am împărtășit cu Sfintele Taine, ci ne va întreba cât de conștiinți am fost de calitatea noastră de *pietre vii* ale Trupului Său tainic și de prezența Lui reală și substanțială în Sfânta Euharistie; Domnul Iisus nu ne va întreba din ce popor facem parte sau care este culoarea pielii noastre, dar ne va întreba dacă am descoperit în orice om chipul lui Dumnezeu, în perspectiva asemănării cu El.

Să dea Dumnezeu să putem răspunde la toate aceste posibile întrebări, astfel încât El să Se recunoască în noi și în faptele pe care le-am făcut spre slava Sa!

Judecata de Apoi, frescă de la Mănăstirea Voroneț

Biserica ne invită la iertare sinceră și necondiționată. Creștinii nu pot trăi unii cu alții fără iertare, fără reconciliere, fără pace.

➤ Pregătirile pentru botezul Învierii

Potrivit rânduielilor statornicite de Sfinții Părinți, Postul Mare, în Biserica Ortodoxă, se încheie în *Sămbăta lui Lazăr*, după care urmează o săptămână tot de post, până la Paști. Dar și cele 40 de zile de post autentic au o pe-

rioadă de pregătire, prin câteva săptămâni speciale din punct de vedere liturgic. În vremurile mai vechi, chiar societatea își schimba maniera de lucru. Spre exemplu, în prima săptămână și în ultima, cea a Patimilor, orice loc de divertisment își închidea porțile; oamenii se reuniau în jurul bisericilor sau creau alte forme de reuniuni, în care reflectau, se rugau, își etalau ideile

constructive, culturale și spirituale; se povesteau, se împărtășeau, amplificau împlinirea virtuților. De unde veneau aceste lucruri?

În Biserica primară, cei care cereau botezul se pregăteau cu grijă, cu mult timp înainte, chiar cu un an sau doi. (Astăzi se vine la Botez fără nicio pregătire prealabilă, fără nicio catehizare, nici a părinților născători, nici a nașilor, nici a

Duminica Izgonirii lui Adam din Rai

Hristos a venit pentru fiecare dintre noi

Duminica dinaintea postului se numește *Duminica lăsatului sec de brânză*, sau a *Izgonirii lui Adam din Rai*, dar mai este cunoscută și sub denumirea de *Duminica iertării*. În această zi, în Biserica primară, catehumenii care se pregăteau pentru cel mai dificil examen - de a ierta pe toți cei care îi ofensaseră sau le făcuseră vreun rău oarecare - trebuiau să împlinească porunca Domnului care zice: „*Că de veți ierta oamenilor greșelile lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru Cel ceresc*“ (Matei 6,14), așa cum se va citi în Evanghelia de rând, la Sfânta Liturghie.

Nimic mai comprehensibil, mai simplu și mai logic decât acest raționament divin! Nu putem, bineînțeles, să mergem înaintea lui Dumnezeu și să spunem aproapei iartă-mă, având piatra în mână gata să-l lovim. De aceea, Biserica ne invită la iertare sinceră și necondiționată. Creștinii nu pot trăi unii cu alții fără iertare, fără reconciliere, fără pace. Suntem ființe raționale, oameni conștienți și trebuie să știm să ne iertăm reciproc, căci dacă nu ajungem la acest stadiu, lumea se transformă în haos, plină de răutate și neorânduială.

„*Iartă-mă!*“ - „*Te iubesc!*“

În Biserica primară exista în fiecare comunitate iertarea mutuală. Obiceiul se mai păstrează doar prin mănăstiri. În *Duminica lăsatului sec de brânză*, monahii se adună la slujba vecerniei. La sfârșit, starețul sau cel rânduit de acesta citește o rugăciune de dezlegare înaintea postului, după care monahii își fac metanie adâncă unii altora în parte. Dacă sunt și laici și aceștia fac la fel. Cred că ar fi bine ca obiceiul acesta să se reintroducă și în parohii. Să nu uităm că atunci când spui aproapei tău „*iartă-mă*“, aceasta se traduce, în sens duhovnicesc, cu „*te iubesc*“.

În obștile monahale din perioada primară a creștinismului, înainte de Postul Mare, după Vecernia de duminică seara, monahii se iertau reciproc și plecau singuri în pustie sau sihăstrie pentru a petrece timpul postului, os-

tenindu-se în felul lor, cum frumos este relatată această experiență și în „*Viata Sfintei Maria Egipteanca*“, scrisă de patriarhul Sofronie. Această iertare avea și rolul separării pentru totdeauna, călugării știind primejdiiile pustiuului, unde puteau fi mâncați de fiarele sălbatice sau uciși de bandiții care cunoșteau cutuma monahală.

Să revenim la Bunul Dumnezeu

Duminica aceasta, așa cum am spus, este dedicată și evenimentului din zorii umanității, tragedia *izgonirii lui Adam din raiul desfătării* și a pierderii implicite a comuniunii cu Dumnezeu, consecințe ale neascultării și nerecunoștinței față de Acesta. Porunca primită de Adam a fost o poruncă a postului, a abstenței, ca exercițiu ascetic de maturizare a ființei umane din care trebuia să rezulte un Adam rațional, responsabil, asemenea Creatorului său.

Prin ascultarea până la moarte, Iisus, Adam cel nou, va corecta neascultarea protopărinților și va recâștiga demnitatea de fiu și partener de dialog al omului cu Dumnezeu. Biserica vrea să amintească, prin aceasta, că toți suntem păcătoși, căci Adam suntem noi. „*Toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut. Nu este cel ce face bine, nu este până la umul*“, zice psalmul (Psalmul 52, 4). Adică toți am luat alt drum decât cel indicat de Hristos. Toți am căzut în păcatul neascultării, al mândriei, al egoismului, al avarității etc. Nu facem decât voia noastră, fără să ne mai corolăm cu voința lui Dumnezeu pentru noi. Însă toți ne regăsim înaintea milostivirii lui Dumnezeu. Hristos a venit să mântuiască pe Adam, deci și pe noi, cei ce ne întorcem și regretăm greșelile pe care le-am făcut. Postul Mare este deci un timp prielnic, care ne oferă cadrul firesc al exercitării pocăinței și al mântuirii.

Bunul Dumnezeu să ne însoțească în acest demers sfânt și ființial!

În lumina divină ne putem vedea întreaga inconsistență, adică neputința de a-L iubi pe Dumnezeu și nevrednicia noastră.

EDITORIAL

Întoarcerea fiului risipitor, frescă din Catedrala „Sf. Cuvioasă Parascheva“, Roman

credincioșilor, care primesc în mijlocul lor un nou mădular al Trupului tainic al lui Hristos). Această perioadă de pregătire preceda Paștile. În luminoasa zi a Paștelui, multumile de catehumeni erau botezate și se împărțeau cu Trupul lui Hristos în Liturgia pascală. Această practică baptismală s-a extins, cu timpul, și în cadrul altor sărbători: Crăciun și Rusalii. Botezul se oficia în Liturghie, practică la care ar trebui să se revină. Înainte, catehumenii, în perioada postului, trebuiau să citească întreg Vechiul Testament, cele patru Evanghelii și să se pregătească prin pocăință și asceză. De aceea, mai târziu, pentru creștini, perioada Postului Mare, după modelul baptismal, a devenit o perioadă de pocăință, fapte bune și de lectură duhovnicească. Dacă urmărim slujbele din această perioadă, observăm că ele se constituie din numeroase lecturi din Vechiul Testament și imne de pocăință, care subliniază nevoia de reînnoire, curățire interioară, spălare și purificare.

Suntem mereu în mișcare către punctul ultim al vieții, paștile nostru, pe care convențional îl numim moarte, și, din când în când, mersul

vieții trebuie purificat. Viața noastră poate fi asemănată cu o apă curgătoare, care, în trecerea ei, se poluează de negreala păcatelor. Asemenea apei râului, care trece, uneori, prin stații de epurare, unde este curățată de toată mizeria pe care o adună în curgerea ei, tot așa și omul trebuie să treacă prin stații de purificare (pocăință), pentru a se curăța sufletul de fărădelegile pe care le-a făcut după botez. Iată de ce postul este un timp al reflecției, al pocăinței, al purificării, pentru a întâmpina Învierea în haine luminate, ca cele primite la botez.

Trepte care duc spre lumina Paștelui

Marele Post are o structură liturgică și tradițională minunată. Fiecare zi sau săptămână are un sens aparte, simbolic. Semnificația fiecărui timp liturgic vine de la duminica ce începe săptămâna, iar săptămânile devin trepte care duc spre lumina Paștelui.

Cum am arătat mai sus, Postul Mare începe cu o perioadă pregătitoare. Prima Duminică a

acestei perioade se numește *Duminica vameșului și fariseului*, iar specificitatea liturgică este dată de imnul de pocăință: „*Usile pocăinței deschide-mi mie, Dătătorule de viață*“. Prin urmare, trebuie să ne deschidem sufletele înaintea lui Dumnezeu și prin El să începem adevărata viață pe Pământ, în perspectiva celei cerești. Dar ce înseamnă adevărata viață? Este viața trăită în dimensiunea dragostei lui Dumnezeu și cea a oamenilor conștienți că sunt scăldați în aceeași dragoste. Este viața în care ne debarasăm de ceea ce este non-esențial pentru ea. Atunci când ne deschidem în fața lui Dumnezeu, suntem înaintea unei Lumini care luminează ființa noastră întreagă și ne putem observa neputințele, lipsurile și nimicnicia. În lumina divină ne putem vedea întreaga inconsistență, adică neputința de a-L iubi pe Dumnezeu și nevrednicia noastră.

Dar ce poate să facă omul în acest moment? Să rămână inert, „ca un bușean“, așteptând ca această lumină să lucreze în el? Oare acest fapt nu anulează libertatea și independența persoanei?

Podoaba exterioară a bisericii poate fi distrusă, dar credința cea adevărată în Dumnezeu, închinat în Trei Persoane - Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt -, nu poate fi înlăturată, distrusă, aneantizată.

Duminica Ortodoxiei

Suntem chemați să ne întâlnim cu Hristos

Prima duminică din Marele Post este consacrată biruinței învățurii creștine în lupta cu iconoclasmul, numită și *Duminica Ortodoxiei*. În ce constă acest triumf?

Triumful dreptei credințe

Această duminică a fost instituită și legată de Sinodul al 7-lea ecumenic de la Niceea, din 787, unde s-a restabilit cultul icoanelor. Până atunci, câțiva împărați - reprezentanții puterii politice bizantine - s-au opus cinstirii icoanelor și au ordonat scoaterea lor din lăcașurile de închinare și institutii, perioadă nefastă, cunoscută în istorie ca perioada iconoclastului. Iconomahilor și acțiunii lor s-a opus poporul creștin, reprezentat de teologi renumiți, între care Sfântul Ioan Damaschin și Petru Studitul. Aceștia n-au învins prin sabie, ci prin duh. Ierarhii și teologii au triumfat prin hotărârile unui sinod, principiul sinodalității fiind forța Bisericii. Ortodoxia trebuie deci să triumfe nu prin forța politică exterioară ei, ci prin forță spirituală. Când Biserica, altădată, recurgea la puterea exterioară, ea pierdea dreptul de a se mai numi Biserica lui Hristos. Vorbim, bineînțeles, de Biserica în calitatea ei de adunare văzută a credincioșilor.

Prin urmare, triumful credinței nu rezidă în magnificență sau grandoare exterioară, aceasta nefiind compatibilă cu statutul ei de Trup al lui Hristos, ci în cea interioară, spirituală, duhovnicească. E adevărat că există o strălucire exterioară și în Biserica, dar aceasta vrea să arate frumusețea, triumful credinței în Hristos Iisus, care devin cauza acestei forme. Podoaba exterioară a bisericii poate fi distrusă - și avem atâtea exemple în istorie -, dar credința cea adevărată în Dumnezeu, închinat în Trei Persoane - Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt -, nu poate fi înlăturată, distrusă, aneantizată.

Unde îl putem vedea pe Hristos?

Nu întâmplător se citește în această duminică pasajul din Evanghelia Sfântului Ioan (Ioan, I, 43-51) în care Filip din Galileea neamurilor, după ce întâlnește pe Iisus Hristos, spune prietenilor lui: „Am găsit pe Mesia”, adică Eliberatorul, Izbăvitorul, Mântuitorul.

„Cum?, Unde?“, îl întreabă viitorii ucenici ai lui Hristos, și Filip le răspunde prin acele cuvinte remarcabile: „*Veniți și vedeți!*“. Aceste cuvinte, de la Hristos încoace, sunt cuvintele Bisericii pe care le repetă și prin care sunt chemate popoarele să vină și să vadă unde locuiește Hristos.

Numerosi sunt astăzi cei care pun această întrebare Bisericii, mai ales că această institutie divino-umană este considerată uneori învechită, caducă, fără răspuns la întrebările societății. Biserica răspunde, ca și apostolul de altădată, prin „apostolii” săi de astăzi: „*Vino și vezi!*“. Dacă tu vrei să vezi în Biserica o institutie ca oricare alta de pe pământ, nu vei găsi răspuns la această căutare. Însă vino și vezi adevărul lui Hristos, lăsat ca tezaur umanității. Vino și vezi pe Hristos, frumusețea Sa, mila Sa pentru oamenii necăjiți și întristați, iubirea Sa debordantă, crucea Sa, suferința Sa. Vino și primește sfântenia evanghelică, forța sa de neînving, care a traversat secole, în ciuda persecuțiilor.

Nu veniți să vedeți aici păcătoșii care o compun, suferinții ei și unii dintre slujitorii ei nedemni de a fi miniștri și administratori ai tainelor lui Dumnezeu, adică funcționarii, nu misionarii ei, ci veniți să vă întâlniți cu sfinții, *casnicii și prietenii lui Dumnezeu*, din toate

timpurile și locurile, care au manifestat prin viața lor personală idealul evanghelic, care încarnează acest ideal în viața eclesială, care au trăit ceea ce le-a indicat Hristos: izgoniri, prigoniri, necazuri, exil, torturi până la martiriu și care au mărturisit și arătat dragostea față de orice neam, care au fost în slujba și slujirea oamenilor, întru răbdare și smerenie. Întâlnind pe aceștia în Biserica, te întâlnești cu Hristos și-L vezi cu ochii minții și ai sufletului, iar aceasta este mult mai important decât a-L vedea cu ochii biologici.

Valoarea sfinților

În pericopa apostolului zilei, luată din Epistola către Evrei (cap 11, 24-26; 32-40) sunt enumerați dreptii care s-au succedat în Vechiul Testament și-n lumea harului, care au dat mărturie despre trăirea lor în Dumnezeu și cu Dumnezeu: „*Și ce voi mai zice? Căci timpul nu-mi va ajunge, ca să vorbesc de Ghedeon, de Barac, de Samson, de Ieftae, de David, de Samuel și de prooroci, care prin credință, au biruit împărății, au făcut dreptate, au dobândit făgăduințele, au astupat gurile leilor, au stins puterea focului, au scăpat de ascuțișul sabiei, s-au împuternicit, din slabi ce erau s-au făcut tari în război, au întors taberele vrăjmașilor pe fugă; unele femei și-au luat pe morții lor înviați. Iar alții au fost chinuți, neprimind izbăvirea, ca să dobândească mai bună înviere; alții au suferit batjocură și bici, ba chiar lanțuri și închisoare; au fost uciși cu pietre, au fost puși la cazne, au fost tăiați cu fierăstrăul, au murit uciși cu sabia, au pribegit în piei de oaie și în piei de capră, lipsiți, strămtorați, rău primiți. Ei, de care lumea nu era vrednică, au rătăcit în pustii, și în munți, și în pesteri, și în crăpăturile pământului. Și toți aceștia, mărturisitori fiind prin credință, n-au primit făgăduința, pentru că Dumnezeu rânduisese pentru noi ceva mai bun, ca ei să nu ia fără noi desăvârșirea.*” (Evrei 11, 32-40). Iată că Sfântul Pavel ne cheamă să vedem pe toți aceștia în Biserica lui Hristos de pe pământ. Văzându-i pe aceștia și dând mărturie de viața lor în această lume fără modele spirituale, Îl vedem pe Hristos și prin El triumfăm, sau ne ridicăm deasupra nimicniciei acestei lumi, dând valoare primordială sfinților Ortodoxiei din care facem parte.

Știm că Dumnezeu nu ne mântuiește fără voia noastră. Atunci când „*lumina lui Hristos luminează tuturor*”, cum se va spune în fiecare

Liturghie înainte sfintită, din această perioadă, trebuie să începă și efortul personal pentru debarasarea de păcate. Atâta vreme cât

Dumnezeu ne deschide ușa pocăinței, suntem conștienți că trebuie să intrăm pe această ușă, pășind pe drumul indicat de Hristos, cel al

Rugăciunea noastră cotidiană, unul pentru celălalt, nu trebuie să fie doar o enumerare a numelor lor, ci o intrare în comuniune cu durerea, cu suferința celuilalt, cu crucile aproapelui, pe care să le depunem, ca și brancardierii din Evanghelie, în fața lui Hristos.

metanoiei creștine. Nu mai suntem copii neștiutori, ci ascultători față de Hristos, Care ne strigă: „Scoală-te, pentru ce dormi, sfârșitul se apropie“. Acest apel ni se adresează imediat după ce Hristos ne-a deschis ușa pocăinței, ca în drumul pe care l-am început să nu cădem în letargie, somnolență sau *akedia*. Trebuie să veghem mereu, având conștiința trează că

Hristos este cu noi și noi ne mișcăm prin El, adică puterile Lui devin puterile noastre, viața noastră se corelează cu a Lui, picioarele noastre sunt întărite de energia Lui: „Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine“ (Galateni 2, 20). Tocmai de aceea, fraza rugăciunii se încheie cu subiectul „Ușile pocăinței deschide mie, *Dătătorule de viață*.“ Această metaforă,

„Dătătorul de viață“, surprinde atributul dumnezeiesc poate cel mai dinamic: Viața – care dă putere, energie facultăților noastre fizice, intelectuale și psihice, angajate pe calea pocăinței.

Să ne ajute Dumnezeu să plecăm pe acest drum fără șovăire și să ne bucurăm de fiecare etapă parcursă în pocăință spre Înviere! ■

Duminica Sfântului Grigorie Palama

Isihia sau locul unde putem dialoga cu Dumnezeu

A doua duminică din Postul Paștelui este dedicată memoriei Sfântului Grigorie Palama, marele mistic bizantin din secolul al XIV-lea. Este părintele isihasmului, cel care ne învață că Dumnezeu poate fi foarte aproape de om, că Îl putem întâlni în mod real pe Hristos în interiorul nostru. Contemplând mereu pe Hristos, se poate ajunge la extazul mistic, la acea pace, liniște interioară în care Dumnezeu vorbește sau comunică cu persoana umană.

Pentru ce oare Biserica a ales ca acest părinte al liniștii să fie pomenit în mod special într-o duminică a Postului Mare? Perioada postului este cea care aduce pace și liniște în sufletul omului. Și modelul, icoana *psihosului* – cel care a realizat, prin asceză, pacea și liniștea – este Sfântul Grigorie Palama.

Sfântul Grigorie Palama

Viața spirituală autentică cere reculegere și izolare interioară

Viața noastră se desfășoară, într-adevăr, în aglomerație, agitație, tumult permanent. Medicina spune că acestea distrug sistemul nervos al omului, perturbând grav dimensiunea spirituală a ființei umane. Omul modern a pierdut valorile liniștii interioare, singurul loc unde poți asculta vocea lui Dumnezeu. Dacă inima vrea să asculte vocea divină, trebuie să se sustragă din zgomotul infernal al lumii. De asemenea, cel care vrea să cunoască voia lui Dumnezeu trebuie să caute liniștea; sau cel care vrea să-și concentreze gândurile sau sentimentele sale spre un scop superior vieții, trebuie să-și asigure un loc liniștit. Căci dacă trăim într-un zgomot permanent, gândurile ni se dispersează, se disipă odată cu decibelii care umplu văzduhul, persoana noastră dezagregându-se cu aceștia. Ori, viața spirituală autentică cere reculegere și izolare interioară. Trebuie, câteodată, să ne sustragem zgomotului lumii pentru a ne concentra în liniștea profunzimilor noastre, unde putem asculta cuvântul creator al lui Dumnezeu, Care ne cheamă la odihnă și pace. Dacă nu reușim aceasta și rămânem în zgomotul cotidian și angajați în cursa galopantă a secolu-

lui vitezei, toată viața va fi o suferință, o alergare fără sens, în care nu avem șansa să vorbim cu Dumnezeu. Sfântul Grigorie Palama a realizat această liniște interioară și, din experiența lui isihastă, ne-a vorbit și nouă, ca și noi, cel puțin în Postul Mare, să facem ceea ce a spus psalmistul: „Caută pacea și o urmează“ (Psalmul 33,13).

Comuniune și rugăciune

În această duminică, se citește la Sfânta Liturghie o pericopă evanghelică luată din Evanghelia după Marcu (2,1-12), unde se vorbește despre vindecarea paralizicului din Capernaum, purtat de patru oameni, care nu ezită să strice acoperișul casei unde predica Hristos, ca să coboare bolnavul înaintea Lui pentru a-l vindeca. Aceștia dau un bun exemplu, o lecție extraordinară pentru creștinul care ține Postul Mare: nu se poate trăi în mod egoist în această lume, decât în comuniune și comunicare, ajutându-ne, întrebându-ne și întinzând mâinile către Dumnezeu Care, la rândul-L, își întinde mâinile către noi. Omul egoist, orgolios, sfidător, nu va vedea niciodată aceste

mâini divine întinse către el. Căci Dumnezeu, Care ne eliberează din prăpastia păcatului, vrea ca, la rândul-ne, să ne ajutăm unii pe alții. Dacă nu putem oferi un ajutor material, ne putem sprijini unii pe alții prin rugăciune. Rugăciunea noastră cotidiană, unul pentru celălalt, nu trebuie să fie doar o enumerare a numelor lor (à propos de pomelnicele pe care le rostim în rugăciunile particulare sau cele comunitare, în Biserică), ci o intrare în comuniune cu durerea, cu suferința celuilalt, cu crucile aproapelui, pe care să le depunem, ca și brancardierii din Evanghelie, în fața lui Hristos.

Evident că în acest demers al nostru se vor ridica și obstacole, care ne vor împiedica să ajungem la rugăciunea curată și eficace a inimii. Ne este foarte greu să ne rugăm pentru noi înșine, pentru aproapele și mai greu. Când conștientizăm această dificultate, să ne amintim de osteneala celor patru oameni din Evanghelie, care au adus cu targa pe cel bolnav, apoi au desfăcut acoperișul casei unde era Iisus, pentru a-l pune înaintea Lui. Cei care au făcut acest efort au fost recompensați. Iisus a văzut credința lor. De aceea, dacă va vedea și credința noastră, vom obține răspuns la întrebările noastre și rugăciunile noastre vor fi primite. Dacă rămânem ancorati în grile și necazurile vieții, vom fi sustrași și din poziția de a ne ruga, viața se va transforma într-o existență inutilă, ternă și mediocră.

În pacea Postului, Biserica, asemenea unei mame iubitoare de fii, ne cheamă la un efort suplimentar și la rugăciune mai intensă. A mânca și a bea mai puțin este un minuscul sacrificiu pentru Iisus, dar este o jertfă, o osteneală. A te ruga mai mult sau a transforma viața ta în rugăciune contemplativă, dacă se poate, sau activă, dacă ești nevoit să lucrezi, este mult mai bine. Trebuie să ne rugăm pentru noi înșine, dar și pentru ceilalți, ca Dumnezeu să-i aibă în paza Sa. Vom realiza astfel comuniunea interpersonală în lumea aceasta și Dumnezeu ne va ajuta să intrăm în comuniunea sfinților ce alcătuiesc Biserica biruitoare. Acesta este, de fapt, sensul vieții și ontologia ei.

Lucrări sinodale la început de an

În perioada 9-11 februarie 2010, la Reședința patriarhală, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, au avut loc ședințele de lucru ale Adunării Naționale Bisericești (ANB) și ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. În cadrul acestora, au fost luate în discuție diverse aspecte din activitatea cultural-misionară, administrativă, economică și pastoral-filantropică a BOR.

În ziua de 9 februarie 2010, în Aula Teoctist Patriarhul din Palatul Patriarhiei, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, s-a desfășurat ședința anuală de lucru a Adunării Naționale Bisericești a Bisericii Ortodoxe Române, organismul central deliberativ pentru problemele administrative, sociale și culturale, economice și patrimoniale, format din membrii Sfântului Sinod și câte trei reprezentanți - un cleric și doi mireni - ai fiecărei eparhii.

În deschiderea lucrărilor s-a aniversat împlinirea a 85 de ani de la ridicarea Bisericii Ortodoxe Române la rangul de Patriarhie (4 februarie 1925).

Momentul aniversar s-a încheiat cu lansarea „Enciclopediei Ortodoxiei Românești”, apărută la Editura Institutului Biblic și de Misiune.

În cadrul ședinței de lucru a ANB a fost examinat și aprobat Raportul general anual al

Consiliului Național Bisericesc asupra activității Bisericii Ortodoxe Române în anul 2009, în ceea ce privește lucrarea pastoral-misionară, social-filantropică, organizatorică, administrativă, construirea de noi locașuri de cult, viață monahală, învățământ teologic și religios în școlile publice, patrimoniu cultural-bisericesc, activitatea cultural-misionară și editorial-tipografică, relațiile cu alte culte, grija pentru comunitățile ortodoxe românești din străinătate, relațiile bisericești și inter-religioase etc.

„Alege școala!”, extins la nivel național

În zilele de 10-11 februarie 2010, la Reședința patriarhală, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a avut loc ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Pe ordinea de zi s-au aflat probleme de actualitate ale vieții bisericești interne și externe. Dintre hotărârile luate în cadrul acesteia menționăm publicarea la Editura Institutului Biblic și de Misiune în cursul anului 2010, proclamat de către Sfântul Sinod „Anul omagial al Crezului Ortodox și al Autocefaliei românești”, a volumelor: „Autocefalie, libertate și demnitate”, „Autocefalie și responsabilitate” și „Autocefalie și comuniune. Biserica Ortodoxă Română în dialog și cooperare externă (1885-2010)”. În cadrul aceleiași ședințe s-a decis extinderea la nivel național a programului socio-educational de prevenire a abandonului școlar „Alege școala!”, inițiat de Patriarhia Română în 2008 și derulat, până în prezent, în parteneriat cu fundația World Vision-România, în 10 eparhii din Mitropolia Munteniei și Dobrogei și Mitropolia Moldovei și Bucovinei. De asemenea, Sfântul Sinod a apreciat rezultatele programului social-filantropic „Masa Bucuri-ei”, inițiat în urmă cu un an de către Patriarhia Română și Societatea Selgros Cash&Carry S.R.L., hotărând continuarea acestuia în toate eparhiile și cooptarea a noi parteneri.

În ședința sa din februarie a.c., Sfântul Sinod a definitivat Scrisoarea pastorală către clerul și credincioșii ortodocși în legătură cu organizarea, în toate bisericile și mănăstirile, în Duminica Ortodoxiei (prima din Postul Sfințelor Paști, 21 februarie 2010) a colectei pentru Fondul Central Misionar, destinat lucrării misionare, sociale și caritative a Bisericii Ortodoxe Române. Sfântul Sinod a formulat, în același context, un „Apel la unitate și demnitate românească” adresat clerului și credincioșilor din diaspora românească, se precizează într-un comunicat al Biroului de presă al Patriarhiei Române. ■

FOTO: ZIARUL LUMINA

Sinodul mitropolitan din 2 februarie 2010 a debutat cu oficierea Sfintei Liturghii arhieresti, sub protia IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, alături de un sobor de ierarhi, preoți și diaconi, din care a făcut parte și PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicear al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului

Sedința de lucru a Sinodului Mitropoliei Moldovei și Bucovinei

Cu prilejul prăznuirii Întâmpinării Domnului, unul dintre hramurile Catedralei mitropolitane din Iași, în ziua de 2 februarie a.c., la Reședința mitropolitană, s-a întrunit Sinodul Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, sub președinția Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Teofan, Arhiepiscopul Iașilor și Mitropolitul Moldovei și Bucovinei. Alături de Înaltpreasfinția Sa, la lucrări au participat IPS Pimen, Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților, PS Corneliu, Episcopul Hușilor, PS Calinic Botoșaneanul, Episcop-vi-

car al Arhiepiscopiei Iașilor, și PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicear al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. În cadrul ședinței sinodale s-au discutat diverse probleme din viața Bisericii din Moldova, ce țin de competența de decizie a Sinodului mitropolitan. Cu această ocazie au primit aviz favorabil slujbele Vecerniei, Utreniei și Acatistului a nouă sfinți nemteni: Simeon și Amfilohie de la Pângărați, Chiriac de la Tazlău, Iosif și Chiriac de la Bisericiani, Rafael și Partenie de la Agapia Veche, Iosif de la Văratice și Ioan de la Râșca și Secu, cărora li s-au adăugat Sfinții Antipa de la Calapodești și Emilian de la Durostorum. În aceeași ședință, s-a acordat rangul de protosinghel unor ieromonahi din Mitropolia Moldovei și Bucovinei.

„Am dorit în viața mea dezvoltarea spre bine a instituțiilor religioase din România (...) pentru cultura intelectuală și morală a poporului român.“ (Episcop Melchisedec Ștefănescu)

FILANTROPIE

Fundația „Episcop Melchisedec Ștefănescu“

„Am iubit poporul și am dorit îmbunătățirea soartei lui“

În cea de a doua jumătate a secolului al XIX-lea (26 februarie 1879 – 16 mai 1892), în scaunul Episcop al Roman a păstrorit vrednicul de pomenire și strălucitul între ierarhi Melchisedec Ștefănescu, considerat de IPS Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului, „cel mai învățat Episcop al românilor“ (IPS Antonie Plămădeală, „Melchisedec Ștefănescu, apărător al Ortodoxiei“, în volumul „De la Filotei...“, 1997, p.82).

Despre viața și opera Episcopului Melchisedec Ștefănescu s-a scris mult și credem că se va mai scrie, de aceea ne limităm, acum, la un citat din opera cunoscutului său biograf, Constantin Diculescu: „Sunt două feluri de oameni mari: pe unii îi ridică favorurile, intrigile și combinațiile – aceștia sunt mari numai în timpul vieții lor – (...) pe alții, pe adevărații oameni mari îi înalță strălucirea minții lor, bogăția cunoștințelor, geniul, aptitudinile, modestia, bunătatea inimii și tezaurul virtuților... Melchisedec rămâne una din gloriile episcopatului român și o podoabă a țării sale.“ (Constantin C. Diculescu, „Episcopul Melchisedec“, București, 1908, p. 16)

Desființată de autoritățile comuniste

Activitatea marelui episcop poate fi urmărită pe mai multe planuri. Membru al Sfântului Sinod, membru al Academiei Române, om de cultură, dar și un mare patriot, Episcopul Melchisedec nu a uitat nici de misiunea socială pe care Biserica, prin reprezentanții ei, trebuie să o desfășoare.

În testamentul pe care l-a scris cu aproape trei ani înainte de a trece la Domnul (4 octombrie 1889), marele ierarh pune bazele unei fundații, prin intermediul căreia, din donația lăsată de el, s-au construit în anii următori, după dorința sa, o grădiniță de copii și o școală de cântăreți bisericești, în apropiere de Episcopie, școală în care se primeau doar copii orfani, cu întreținere gratuită.

Tot din paginile testamentului său aflăm și motivațiile care au stat la baza acestei inițiative:

Episcopul Melchisedec Ștefănescu

„Am dorit în viața mea dezvoltarea spre bine a instituțiilor religioase din România (...) pentru cultura intelectuală și morală a poporului român. Mi-a fost prețios progresul și ridicarea națiunii din decăderea ei seculară.

Am iubit poporul și am dorit îmbunătățirea soartei lui materialicește și moralicește. Am privit cu adâncă durere la degradarea și distrugerea institutelor religioase strămoșesti, care fiind legate cu istoria țării și plantate adânc în spiritul religios al poporului, ar fi putut deveni atâtea instituții pentru cultura intelectuală, morală, industrială a poporului și de aziluri pentru neputincioși și pentru orfani.“ (Testamentul P.S. Melchisedec)

Melchisedec a rânduit și „epitropii executorii“, cei autorizați a veghea la îndeplinirea dispozițiilor testamentare ale episcopului, în persoanele arhimandritului Ieronym Ștefănescu și Vasile Mandinescu, aceștia fiind aleși „pentru frumosele lor calități personale devotate Bisericii și binelui public.“ Fundația înființată a desfășurat o bogată activitate socială și culturală, de ajutorare și luminare a populației nevoiașe din Roman și din împrejurimi, continuându-și activitatea până în anul 1948, când a fost desființată de autoritățile comuniste, patrimoniul ei fiind naționalizat și trecut în administrarea Ministerului Învățământului.

În prezent, serviciile sociale acreditate

Fundația „Episcop Melchisedec“ a fost reînființată în anul 1994 de către PS Ioachim Mares, pe atunci Arhiepiscop-vicar al Episcopiei Romanului și Husilor, în ideea continuării activității sociale și culturale a vechii Fundații.

Astăzi, ea este condusă de Preasfintitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, desfășurând o activitate intensă, atât în domeniul social-filantropic, cât și în cel cultural.

În anul 2009, prin Fundația „Episcop Melchisedec Ștefănescu“, s-au înaintat două proiecte către Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Est, Piatra Neamț, care au obținut finanțare prin Programul Operațional Regional, în scopul amenajării și modernizării a două centre sociale. Aici își vor desfășura activitatea un Centru de zi pentru copii din familii în dificultate „Episcop Melchisedec“ și un Centru Social Multifuncțional „Episcop Melchisedec“. Prin înființarea acestor două centre, fundația dorește să sprijine un număr cât mai mare de familii aflate în dificultate, oferind o gamă variată de servicii sociale (cantină socială, adăpost temporar, consilierea persoanelor aflate în dificultate, servicii medicale stomatologice, centru de zi pentru copii). Se împlineste astfel o altă dispoziție ce se regăsește în testamentul episcopului, aceea prin care îndeamnă pe viitorii epitropi să aibă inițiativa de a desfășura și alte activități sociale: „fiindcă Epitropia instituită de mine, ca și capitalul pus la dispozițiunea ei, au caracterul perpetuității, apoi activitatea Epitropilor viitori nu se va margini numai la instituțiile arătate de mine în acest testament, ci rămâne și lor dreptul de inițiativă, când cu trecerea timpului mijloacele vor permite, a face și alte îmbunătățiri de interes public și pentru înflorirea culturii bisericesti, și alte binefaceri publice, motivate de sentimente creștinești.“ (Testament)

În final, Episcopul Melchisedec își exprimă dorința, dar și speranța că viitorii epitropi ai Fundației „vor conduce cu conștiințiozitate și cu frica lui Dumnezeu institutele ce treptat se vor înființa“, fiind convins că „prin aceasta își vor atrage binecuvântarea lui Dumnezeu și a creștinilor, carii, văzând faptele lor cele bune, vor proslăvi pe Părintele creștesc și se vor îndemna și alții a face bine aproapelui.“, cum apare notat în „Testamentul“ episcopului de Roman. (Arhid. Adrian CIOBANU)

Examen de capacitate preotească în luna martie

Tinerii teologi, care doresc să primească taina hirotoniei, sunt obligați, conform art. 3 din Regulamentul pentru numirea și transferarea clerului, să dea examen de capacitate preotească. În Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, examenul va avea loc în data de 22 martie 2010, la Centrul eparhial Roman. Candidații care doresc să participe vor depune o cere de înscriere, însoțită de următoarele acte: Diploma de absolvire a Facultății de Teologie sau a Seminarului Teologic și foile matricole din care să reiasă media anilor de studiu; Certificat de atestare a competențelor profesionale - pentru absolvenții de seminar teologic; Copie xerox după buletin sau carte de identitate; Curriculum Vitae; Recomandarea preotului paroh și a duhovnicului candidatului.

Examenul de capacitate preotească constă în susținerea a două probe: scris și oral. Lucrarea scrisă se susține din: Teologie Dogmatică, Istoria Bisericii Ortodoxe Române, la care se adaugă întocmirea unui plan de predică. Examenul oral se va susține la următoarele discipline: Exegeza Vechiului și Noului Testament, Predică și Cateheză,

PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul, președintele comisiei pentru examenul de capacitate preotească

Cântare bisericească, Tipic și Liturgică - aplicare, Legislație și administrație Bisericească, Cunoașterea cărților de cult.

Tematica pentru examen se poate procura de la Protoieriiile din cuprinsul Arhiepiscopiei noastre sau de la Centrul Eparhial. ■

Întâlnirea comisiei de specialiști pentru Catedrala „Înălțarea Domnului“ din Bacău

La Catedrala „Înălțarea Domnului“ din Bacău s-a întrunit joi, 18 februarie, comisia de evaluare a proiectului de construcție și dotare a acestui sfânt lăcaș. În cadrul acestei întâlniri a fost analizat proiectul de acoperire, placare cu piatră și închidere cu tâmplărie specială din lemn a ferestrelor. Comisia, al cărei președinte este PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, este alcătuită din arhitecți și specialiști din cadrul Consiliului Județean Bacău, finanțatorul principal al acestui lăcaș de cult.

Catedrala „Înălțarea Domnului“ din Bacău va fi acoperită cu tablă de cupru specială, realizată în Germania, iar placarea exterioară a zidurilor se va face cu piatră de Bașchioi. La finele întrunirii, Preasfințitul Episcop Ioachim Băcăuanul și-a exprimat speranța că, până la finele anului, această etapă a construcției catedrelei, respectiv acoperirea cu tablă, închiderea ferestrelor și placarea cu piatră să fie finalizate. ■

Slujba de Florii de la Roman, în toată Moldova

PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, a oferit duminică, 14 februarie 2010, după slujba Sfintei Liturghii de la Catedrala arhiepiscopală din Roman, două distincții de onoare postului Radio Iași, respectiv domnului Bogdan Neculau, realizatorul emisiunilor de viață spirituală la Radio Iași. Distincțiile au fost acordate pentru buna colaborare și pentru promovarea valorilor culturale-spirituale din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, pentru modul în care s-au evocat, corect și obiectiv, activitățile desfășurate în această zonă a Moldovei. Colaborarea între cele două instituții va continua, postul de radio Iași, urmând să transmită în direct de la Catedrala Arhiepiscopală din Roman și slujba Sfintei Liturghii din ziua de 28 martie, când în Biserica Ortodoxă se serbează Intrarea Domnului în Ierusalim, Floriile. ■

Pagină realizată de Pr. Constantin GHERASIM

Simpozion internațional „Visarion Puiu“, la Roman

Anul acesta, ediția a XIV-a a „Zilelor Mitropolit Visarion Puiu“ s-a desfășurat în perioada 26 - 28 februarie 2010. La manifestări au participat invitați atât din țară - de la București, Iași, Galați, Constanța, Covasna, Sf. Gheorghe, Toplița -, cât și din străinătate - Republica Moldova, Italia, SUA, Polonia.

Activitățile au debutat cu organizarea unui tur al orașului Roman, pe urmele Mitropolitului Visarion Puiu. În continuare, în prima zi a manifestărilor, în Sala de festivități a Protoieriei Roman, a avut loc vernisajul expoziției fotodocumentare Visarion Puiu. Acesta a fost urmat de o masă rotundă, în cadrul căreia Adunarea generală a membrilor asociației Mitropolit Visarion Puiu și-a prezentat realizările și perspectivele pentru anul în curs. În după-amiaza zilei de 26 februarie, la Muzeul de Istorie Roman, în Sala Unirii, s-a desfășurat

Sesiunea de comunicări științifice: „Mitropolitul Visarion Puiu - 75 de ani de la înscăunarea ca mitropolit al Bucovinei“, după care au urmat lansarea revistei „Valori Perene“ și lansarea a patru volume semnat de Adrian N. Petcu și G. Enache.

Ziua a doua a manifestărilor a debutat cu oficierea unei Slujbe de pomenire în memoria ierarhului Visarion Puiu, la Biserica Precista Mare din Roman. Invitații au participat apoi la un tur al orașului Pașcani, pe urmele Mitropolitului Visarion Puiu, o slujbă de pomenire la Troita din Fântânele și o vizită la Mănăstirea Miclăușeni.

Ediția de anul acesta a Zilelor Mitropolit Visarion Puiu s-a încheiat duminică, 28 februarie, cu participarea la slujba arhierescă oficiată la Catedrala arhiepiscopală din Roman, de către PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. ■

Ediția a X-a a „Zilelor Episcop Melchisedec“ se va desfășura în perioada 14 - 16 mai și se va încheia cu un pelerinaj la mormântul ierarhului, în ziua în care acesta a trecut la cele veșnice.

Zile dedicate aniversării a 125 de ani de autocefalie a BOR

□ În Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, în luna februarie, s-au oficiat două slujbe de Te Deum prin care s-a adus mulțumire lui Dumnezeu atât la împlinirea a 85 de ani de Patriarhat în cadrul BOR, cât și la împlinirea a 187 de ani de la nașterea Episcopului Melchisedec Ștefănescu, părintele Autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române □

Un sobor de preoți româșcani și băcăuani a participat joi, 4 februarie, la orele 9.30, la Catedrala arhiepiscopală „Sf. Cuv. Parascheva“ din Roman, la slujba de Te Deum, oficiată de Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, cu ocazia aniversării a 85 de ani de la ridicarea Bisericii Ortodoxe Române la rangul de Patriarhie, prin Hotărârea Sfântului Sinod din 4 februarie 1925 și confirmată prin Decretul regal din 25 februarie 1925. Impresionanta ceremonie din această zi solemnă, desfășurată conform hotărârii Sfântului Sinod al BOR, la care au asistat numeroși credincioși, a urmat slujbei Sfintei Liturghii, în cadrul căreia au fost pomeniți și adormiți întru fericire patriarhi ai Bisericii Ortodoxe Române trecuți la Domnul: Miron Cristea, Nicodim Munteanu, Justinian Marina, Iustin Moisesescu și Teoctist Arăpașu.

În cuvântul rostit la slujba de Te Deum, Preasfințitul Episcop Ioachim Băcăuanul a vor-

bit celor prezenți despre semnificația evenimentului de acum opt decenii și jumătate, ce a înscris o nouă pagină în istoria Bisericii noastre Ortodoxe. Totodată, Presfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul a amintit credincioșilor prezenți că anul acesta mai adăugăm ca sărbătoare eclesastică și aniversarea a 125 de ani de la recunoașterea oficială a autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române (1885), moment istoric al cărui „părinte“ poate fi considerat eruditul episcop al Romanului Melchisedec Ștefănescu, care va fi omagiat în cadrul mai multor manifestări cultural-religioase, pe care Arhiepiscopia Romanului și Bacăului le va organiza în acest an.

Părintele autocefaliei, pomenit la Catedrala Arhiepiscopală din Roman

Începutul Postului Mare din acest an, 15 februarie, a coincis cu împlinirea a 187 de ani

de la nașterea Episcopului Melchisedec Ștefănescu, părintele Autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române. În Catedrala arhiepiscopală „Sfânta Cuvioasa Parascheva“ din Roman, a avut loc o comemorare a ilustrului ierarh, cărturar și academician, în cadrul unei slujbe de pomenire, denumită în această perioadă Litia Mică pentru cei adormiți.

Cu prilejul acestui moment cu profundă încărcătură spirituală și rezonanță istorică, Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, a prezentat personalitatea ierarhului care a păstorit pe scaunul episcopal de la Roman între anii 1879-1892. Apoi, PS Episcop Ioachim a făcut cunoscut celor prezenți că și anul acesta se vor organiza „Zilele Episcop Melchisedec Ștefănescu“. Ediția a X-a a „Zilelor Episcop Melchisedec“ se va desfășura în perioadele 14 - 16 mai și se va încheia cu un pelerinaj la mormântul ierarhului, în ziua în care acesta a trecut la cele veșnice. Totodată, Preasfințitul Episcop Ioachim a mai amintit faptul că manifestările dedicate marelui luptător pentru unirea Principatelor Române și pentru recunoașterea autocefaliei BOR de către Patriarhia Ecumenică vor fi încadrate în spectrul bogat de evenimente cultural-religioase ce vor fi organizate pe cuprinsul Patriarhiei Române în general și în Eparhia Romanului și Bacăului, în special, cu ocazia împlinirii a 125 de ani de la recunoașterea oficială a Autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române (1885). ■

Episcopul Melchisedec Ștefănescu, părintele autocefaliei BOR, ocupă un loc aparte în istoria Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. Muzeul de obiecte bisericești din incinta Centrului eparhial de la Roman are un spațiu amplu dedicat memoriei ilustrului episcop Melchisedec

PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului a oficiat slujba de Te Deum în Catedrala arhiepiscopală din Roman, cu prilejul împlinirii a 85 de ani de la ridicarea Bisericii Ortodoxe Române la rangul de Patriarhie

Deschiderea Centrului de zi „Sf. Cuv. Parascheva” Moinești

În ultima vreme, Biserica a cunoscut multe dintre neajunsurile cu care se confruntă fiii ei duhovnicești. De aceea s-au inițiat diverse acțiuni prin care se încearcă oferirea unui sprijin, atât spiritual, cât și material.

Vineri, 29 ianuarie 2010, la Școala Nr. 4 din cartierul Lucăcești al orașului Moinești, a fost inaugurat Centrul de zi „Sf. Parascheva”, în cadrul căruia se va derula proiectul „Școală după școală”. La inaugurare au participat oficialități locale, reprezentanții Primăriei municipiului Moinești, un impresionant sobor de preoți, elevi, precum și numeroși credincioși.

PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, a oficiat slujba de sfințire a Centrului „Sf. Parascheva”. După slujba de sfințire, Preasfințitul Ioachim Băcăuanul a rostit un cuvânt, în care a amintit faptul că revine pe meleagurile moineștene cu bucurie și plăcere, Moineștiul fiind „...o poartă deschisă. La Moinești am găsit poarta sufletelor larg deschisă și, împreună cu cei de aici, am reușit să încununăm eforturile noastre ca într-un buchet de flori, rezultatul fiind cel așteptat. Acest lucru poate fi considerat și mult și puțin. Este mult, din punct de vedere al evaluării spirituale, dar este și puțin pentru că, deocamdată, nu putem să acoperim toate nevoile și neajunsurile”. La final, după alocuțiunile rostite de primarul Moineștiului - ing. Viorel Ilie, directorul Școlii Nr. 4 - prof. Ioan Vârgolici, precum și de consilierul Sectorului Misiune și Filantropie din cadrul Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului - pr. Eugen Ciprian Ciuche, Preasfințitul Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul a acordat distincții de vrednicie celor implicați în realizarea acestui proiect.

Asistență socială și duhovnicească

Un rol important în desfășurarea proiectului l-a avut PC Pr. Petrea Moraru, Protopop al Protopopiatului Moinești, care a focalizat în acest program energia comunității din Moinești. El a fost cel care, în numai o lună, a angrenat în parteneriat oameni din sectoarele cele mai importante ale societății: Primăria - ca factor social și administrativ, Școala - ca factor de educație și formare, Biserica, fiind cea care se ocupă de spiritualitatea poporului.

Centrul de la Moinești este al treilea de acest gen de pe cuprinsul Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, după cele de la Bacău și Roman, și singurul care a beneficiat de sprijin și din partea autorităților locale - 10 porții de mâncare fiind plătite de către Primăria Moinești, iar celelalte 10 porții fiind plătite de către Protopopiatul Moinești, din donații făcute de anumiți sponsori. Cei 20 de școlari de la clasele I-IV, înscriși în acest program, beneficiază de asistență psiho-pedagogică și de o masă caldă gratuită, oferită de partenerii acestui proiect. Copiii se bucură de atenție și îngrijire din partea cadrelor didactice, care s-au oferit voluntar să se ocupe de ei în programul de după școală. Mi-

cii cursanți sunt dăscăliți cum să-și facă temele pentru a doua zi și antrenati în tot felul de activități educative. De asemenea, în fiecare zi de marți și joi, elevii au în mijlocul lor un preot care le vorbește despre Dumnezeu și despre importanța credinței în viața omului.

O picătură de bine

Masa, care este servită în cadrul acestui proiect copiilor, corespunde tuturor criteriilor și contribuie la obișnuirea elevilor cu un ritm de viață ordonat. Pentru mulți dintre ei este prima dată când stau la masă regulat, la oră fixă. Din păcate, de fiecare dată când se întorc acasă, se întâlnesc din nou cu nesiguranța și sărăcia, izbindu-se de aceleași probleme pe care ne străduim să le combatem în acest program. Elevii care beneficiază de acest program provin din familii cu probleme diverse, cu situație materială deficitară, fiind copii care în mod normal nu erau supravegheați după ce plecau de la școală și care lesne puteau ajunge victime ale nepăsării.

Valoarea acestui proiect se va dovedi în timp. Cu siguranță numărul copiilor proveniți din familii cu probleme este mult mai mare decât posibilitățile acestui Centru, însă o picătură de bine poate fi va feri pe acești micuți de rătăcire și de criză materială și spirituală. (pr. Ovidiu LECA, Asistent social al Protopopiatului Moinești)

Organizat de către ISJ Bacău, în colaborare cu Arhiepiscopia Romanului și Bacăului și Liceul de artă „George Apostu”, cu binecuvântarea PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul, concursul „Lumină din lumină” s-a bucurat de un interes deosebit din partea elevilor.

BISERICA
ȘI ȘCOALA

Tradiția concursurilor școlare, pe teme religioase, continuă la Bacău

□ Sâmbătă, 13 februarie, la Bacău a avut loc cea de-a XII-a ediție a concursului județean de eseuri și creație literar-religioasă „Lumină din lumină” □ La acest concurs participă an de an elevi din clasele a-IX-a - a XII-a □ La începutul lunii, s-a desfășurat, la Școala cu clasele I -VIII „N. Iorga” din Bacău, un concurs interjudețean pe teme religioase, adresat, de această dată, elevilor de gimnaziu □

O sută de elevi din colegiile și liceele băcăuane s-au „confruntat” într-o luptă a cunoștințelor de religie la Liceul de artă „George Apostu” din municipiul Bacău, cu ocazia celei de-a XII-a ediții a Concursului județean de eseuri și creație literar-religioasă „Lumină din lumină”.

Concurenți ortodocși și romano-catolici

Organizat de către Inspectoratul Școlar Județean Bacău, în colaborare cu Arhiepiscopia Romanului și Bacăului și Liceul de artă „George Apostu”, cu binecuvântarea PS Episcop Ioachim Băcăuanul, concursul s-a bucurat de un interes deosebit din partea elevilor. „În ultimii ani am ținut cont că în județul Bacău sunt elevi și profesori romano-catolici care au dorit să participe la concurs, fapt pentru care întrecerea a beneficiat de prezența concurenților din ambele confesiuni. De-a lungul anilor, ne-am bucurat de sprijinul Preasfințitului Părinte Ioachim Băcăuanul, care a fost prezent de multe ori la concurs, pentru a ne da binecuvântare. De asemenea, Arhiepiscopia Romanului și Bacăului ne-a susținut cu fonduri și cărți de spiritualitate pentru a-i putea premia pe copii”, a declarat pr. prof. dr. Constantin Leonte, de la Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Gheorghe” din Roman.

Programul concursului a debutat cu o slujbă de Te Deum, oficiată de un sobor de preoți profesori, la finalul căreia prof. Irina Leonte, inspector școlar de specialitate al disciplinei Religie în cadrul ISJ Bacău, și prof. Delia Pintilie, inspector general adjunct în cadrul ISJ Bacău, au ținut câte o alocuțiune.

Competiția s-a desfășurat pe trei secțiuni: „Sfânt și sfințenie în creștinismul românesc” (Premiul I - Irina Botezatu de la Liceul Teoretic „Spiru Haret” din Moinești, Andrei Gorbănescu de la C.T. „D.Ghika” Comănești, și Costina Dobre de la Colegiul Național „Dimitrie Cantemir din Onești; Premiul al II-lea: Iustina Chirliu de la Colegiul Național „Grigore Moisi” din Onești; Premiul al III-lea: Ioana Dabija de la Liceul de Artă „George Apostu” din Bacău și Simona Baciu de la Colegiul Național „Vasile Alecsandri” din Bacău), „Sfântul Constantin cel Mare și credința

Elevi participanți la Concursul „Lumină din lumină”

creștină” (Premiul I: Mădălina Scarlat de la Colegiul Național „Ferdinand I” din Bacău; Premiul al II-lea: Maria Suzana Habet de la Colegiul Național „Gheorghe Vrânceanu” din Bacău; Premiul al III-lea: Lăcrămioara Andrei de la Colegiul Național „Costache Negri” Tg. Ocna, Bacău) și secțiunea „Cunoașterea lui Dumnezeu” (Premiul I: Iza Apostol de la Colegiul Național „Grigore Moisi” din Onești și Florina Năstase de la Colegiul Național „Vasile Alecsandri” din Bacău; Premiul al II-lea: Patricia Bocancea de la Colegiul Economic „Ion Ghica” din Bacău și Liviu Pădurescu de la Colegiul Național „Gheorghe Vrânceanu” din Bacău; Premiul al III-lea: Andreea Cristea de la Colegiul Național „Costache Negri” Tg. Ocna și Florentina Iancu de la Colegiul „Henri Coandă” din Bacău).

Concurs pe teme religioase pentru elevii de gimnaziu

Elevi din patru județe s-au întâlnit la începutul lunii februarie a.c., la Școala cu clasele I -VIII „N. Iorga” din Bacău, pentru a participa la cea de-a treia ediție a concursului interjudețean de religie „Sfinții Trei Ierarhi: Vasile, Grigorie și Ioan”. Desfășurat sub patronajul Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, concursul pe teme de spiritualitate a debutat cu o

slujbă oficiată de un sobor de preoți. A urmat un cuvânt al directoarei Mariana Umbrărescu, după care tinerele echipe din Bacău, Suceava, Neamț și Vaslui au făcut dovada unei bune pregătiri teologice, în fața unui juriu alcătuit din pr. Ghinea Adrian, pr. Chirica Gheorghe, pr. Elisei Cornel, precum și profesoarele Maria Popa, Petrescu Ionela și Cotrihală Ioana. Concursul elevilor pasionați de cultură și teologie a fost urmat de vernisarea unei expoziții de icoane realizate de copii. La finalul întrecerii, profesorii organizatori, Lica Mioara și Coman Mirela, au oferit tuturor concurenților premii și diplome de participare. (pr. Constantin GHERĂȘIM)

Concursul interjudețean pe teme de spiritualitate desfășurat la Școala „N. Iorga” din Bacău a debutat cu o slujbă

Parastasele în perioada Postului Mare

Parastasele - rugăciunile pentru cei adormiți, împreunate cu milostenia - constituie una dintre vechile tradiții ale Bisericii noastre. Deși se trece prin moarte, viața continuă dincolo de mormânt. Despărțirea sufletului de trup nu desființează legătura credinciosului cu Biserica, nu-l desparte de celelalte mădulare în Hristos, Cel răstignit și înviat. Rugăciunile acestea sunt, mai presus de toate, singura recunoștință față de cei adormiți, ca mărturie a dragostei creștine.

Parastasele Bisericii se întemeiază pe mărturia neștrămutate ale Sfintei Scripturi și ale Sfintei Tradiții (Sfinții Părinți ai Bisericii, Sfintele Liturghii, Viețile Sfinților, Mărturisiri de credință). Redăm numai un fragment din „Mărturisirea de credință” a Sfântului Ierarh Petru Movilă: „După moarte sufletul nu se poate pocăi și nu poate face nici o faptă bună prin care să se poată dezlega de legăturile iadului. Numai Sfintele Liturghii, rugăciunile și milosteniile care se fac pentru el de către cei vii îl ajută și îl slobozesc de legăturile iadului.” Așadar, ajutorul cel mai mare și mai important care se dă celui ce a plecat din această viață este pomenirea numelui lui în rugăciunile Bisericii.

Moșii sunt înaintașii noștri

Vorbind despre cultul morților în perioada Postului Mare, în primul rând trebuie să amintim Sâmbăta Moșilor de iarnă, zi care precede Duminica lăsatului sec de carne, denumită a Înfricoșătoarei Judecăți. Lămurire despre aceasta ne dă Sinaxarul zilei: „Dumnezeieștii Părinți au hotărât pomenirea tuturor celor din veac adormiți în dreapta credință, în nădejdea învierii și a vieții veșnice”. Și aceasta se face întrucât a doua zi este amintită judecata lumii la Cea de a Doua Venire a Domnului pentru a invoca milostivirea Dreptului Judecător și față de cei adormiți. Termenul „moș”, folosit în denumirea acestei sâmbete desemnează pe toți înaintașii dintr-un neam.

Din Sâmbăta Moșilor de iarnă până la Sâmbăta Sfântului Teodor sau a colivelor (prima sâmbăta din Postul Mare), nu se fac

parastase. Cum, de altfel, nu se fac nici în zilele de luni, marți, miercuri, joi și vineri din Postul Mare, afară de cazul în care cade vreun praznic, în care se săvârșește Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur sau a Sfântului Vasile cel Mare. Totuși, în zilele aliturgice, există tradiția, în mănăstiri și în catedralele cu rânduială mănăstirească, să se săvârșească slujba Litiei mici pentru morți, care este de fapt un trisaghion cu mici completări. Aceasta are loc în pridvorul bisericii, după rânduiala ce se află înscrisă în Molitfelnic sau Panihidă.

„Minunea colivelor”

Făcând referire la Sâmbăta Sfântului Teodor (Tiron), trebuie să spunem că această zi constituie una dintre cele mai vechi sărbători. Triodul comemorează, mai precis, minunea colivelor, narațiune ce aparține patriarhului Nectarie al Constantinopolului (sec. IV). Marele prigonitor Iulian Apostatul, ca să întineze produsele vândute în piața cetății imperiale în prima săptămână din Postul Mare, a poruncit să fie stropite cu sângele animalelor sacrificate idolilor. Arhiepiscopul cetății a primit în vis înștiințare despre această faptă de la Mucenicul Teodor, primin d și îndemnul de a distribui locuitorilor Constantinopolului „kolva”, adică grâu fiert, ca să nu mai consume produsele din piață. Bucuria acestei izbânde împotriva păgânismului este comemorată an de an, la acest praznic. De asemenea, această bucurie este amplificată și de prăznuirea mucenicului, dar și de încheierea primei perioade din post. Așa se explică faptul că slujba zilei nu are „Aliluia” pentru defuncți, ca în celelalte sâmbete, ci „Dumnezeu este Domnul” festiv, iar, după obiceiul Lavrei Sfântului Sava cel Sfințit, prima masă oficială a Postului Mare are o dispensă de vin și unt-

delemn. Semnificativă este și folosirea ulterioară a boabelor de grâu pentru pomenirea morților, ca simbol al Învierii. Bobul de grâu moare, se descompune în pământ pentru a da rod, după cum trupul celui adormit se îngroapă în mormânt, ca după aceea să învieze într-o nestrucăciune.

Pomenirea morților în Postul Paștelui

Primele șase sâmbete din Postul Paștelui sunt rânduite pentru pomenirea obștească a morților, spre a nu rămâne fără mijlocirea Bisericii în vremea de pocăință a Postului Mare. Creștinii vin cu colivă la Sfânta Biserică, în fiecare dintre sâmbete, iar parastasul din sâmbăta a șasea, „Sâmbăta lui Lazăr”, se oficiază, în general, și la cimitir. Ieșirea la cimitir imită purtarea Mântuitorului Hristos, relatată în textul Sfintei Evanghelii, Care, înainte de a intra în Ierusalim, a mers la mormântul lui Lazăr, înviindu-l pe acesta din morți.

Joi, în Săptămâna Mare (săptămâna dinaintea de Sfintele Paști), există obiceiul, întâlnit mai ales în bisericile parohiale, de a face parastas, însă acesta vine în contradicție cu mai vechile rânduieli tipiconale despre zilele în care nu se fac parastase.

Rugăciunile ce se fac pentru cei adormiți au o mare importanță în viața duhovnicească a fiecărui dreptmăritor creștin, mai ales în această perioadă a Postului Mare. Ne învăță că suntem cetățeni ai cerului, ne întăresc nădejdea în mila lui Dumnezeu, ne aduc aminte de vremelnicia lumii și ne sporesc iubirea față de aproapele. (Protos. Ieronim GHEORGHIȚA, Mare eclesiarh al Catedralei Arhiepiscopale „Sf. Parasheva” din Roman)

Necesitatea mărturisirii adevărului de credință

Secolul al IV-lea este fără îndoială, „secolul de aur al Bisericii” și pentru faptul că sinteza teologică a Sfinților Părinți ai Bisericii¹, sub toate aspectele sale – trinitar, hristologic, pnevmatologic, eclesiologic, mariologic și eshatologic – născută prin înrâurirea permanentă a Duhului Sfânt, Duhul adevărului, comuniunii și unității, și-a găsit cea mai înaltă expresie în hotărârile primelor două sinoade ecumenice de la Niceea (325) și Constantinopol (381), ce stau la baza celor douăsprezece articole ale Simbolului² sau Mărturisirii de credință.³

Chiar dacă generalizarea Crezului niceo-constantinopolitan are loc abia în secolul al VI-lea, grație hotărârii patriarhului Timotei al Constantinopolului (512-518), acesta constituie Crezul comun al întregii Bisericii⁴, dumnezeiescul simbol, semnul prin excelență al identității, al comuniunii dragostei și credinței creștinilor ortodocși, „hotarul” dogmatic, expresia sintetică a credinței adevărate în fața ereziilor ce au amenințat integritatea Bisericii. Crezul este pecete a unității de credință, ca element fundamental al unității Bisericii. De aici și rostirea lui solemnă în cadrul Sfintei Liturghii, de cler și credincioși deopotrivă, precedat de imnul treimic și urmat de rugăciunea din cadrul anaforei liturgice, de care este strâns legat, deși nu conține o mențiune expresă despre Sfânta Jertfă, sau în cadrul Sfintei Taine a Botezului⁵. Rezumând punctele esențiale ale credinței ortodoxe cu privire la persoanele Sfintei Treimi și relațiile dintre ele, în lucrarea lor creatoare, proniatoare și mântuitoare, Maica Domnului, Sfintele Taine, Biserica și viața veșnică, Crezul este arcul de boltă ce unește cele două dogme fundamentale ale Ortodoxiei: Dumnezeu este Unul în ființă și întreit în Persoane⁶ și întruparea Logosului, Dumnezeu-Omul. Prin întruparea Domnului nostru Iisus

Hristos, ni se revelează faptul că Dumnezeu este Treime de Persoane. De aceea, orice mărturisire a Sfintei Treimi nu poate fi despărțită de economia Fiului. Acest adevăr dogmatic, ce pune în lumină persoanele Treimii și relațiile dintre ele, este confirmat de fundamentarea biblică a simbolului de credință.

Trei Persoane, care Una sunt

Tatăl este Dumnezeu, după cum ne descoperă Dumnezeu Fiul (cf. Ioan 17, 3) și o mărturisește apostolul: „Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți!” (II Cor.13,13). Monarhia lui Dumnezeu Tatăl, Care este și Atotțiitorul, „din Care sunt toate” este sugerată de dumnezeiescul Pavel. (cf. I Cor. 8, 6-8).

Persoana dumnezeiască a Fiului (cf. Lc. 1, 32) este Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat (cf. Ioan 10, 30), deoființă cu Tatăl (cf. Ioan 17, 21-23), Unul-Născut, nu făcut (cf. Ps. 2, 7; Ioan 3, 16), prin Care toate au fost făcute (cf. Ioan 1, 3; Coloseni 1), Care Se pogoară din Ceruri și Se întrupează (cf. Ioan 1, 14) pentru mântuirea neamului omenesc (cf. Lc. 2, 29-32), de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara (cf. Lc. 1, 35) și Se răstignește (cf. Ioan 19, 16, 18, 20; Lc. 23, 23; Marcu 15, 24, 25; Mt. 26, 35). El moare pe cruce (cf. Ioan 19,

30), înviază (cf. Marcu 16, 6, 14; F.A. 26, 23), Se înalță cu trupul la ceruri (cf. Lc. 24, 51) și șade de-a dreapta Tatălui (cf. Marcu 19, 16) până la Parusie (cf. Matei 24,30), când va veni cu slavă să judece viii și morții (cf. Ioan 5, 22, 27, 30) și a Cărui Împărăție nu va avea sfârșit (cf. Daniel 3, 33).

Persoana Sfântului Duh este Dumnezeu adevărat (cf. F.A. 5, 3), deoființă cu Tatăl și cu Fiul, purcede de la Tatăl (cf. Ioan 15, 26), fiind dător de viață (cf. Gen. 1, 2), vistierul bună-tăților (cf. Gal. 5, 22), grăiește prin prooroci (cf. II Tim. 3, 16; II Pt.1, 21), pregătind mântuirea noastră. El este Duhul Adevărului (cf. Ioan14, 26; 16, 13; Ps. 50, 7).

Valența soteriologică a cunoașterii, împărtășirii și mărturisirii credinței

Părintele academician Dumitru Stăniloae privește în profunzime mărturisirea credinței ca manifestare a sobornicității Bisericii în lumina iubirii desăvârșite a lui Dumnezeu față de noi și a iubirii noastre față de El și întreolaltă: „Crezul este dovada iubirii lui Dumnezeu față de noi și, mărturisirea lui de către noi, este recunoașterea acestei dovezi a iubirii Lui. Iar mărturisirea Lui în comun este manifestarea iubirii noastre întreolaltă, întemeiată pe iubirea Lui față de noi.”⁷

Sfântul Maxim Mărturisitorul accentuează valența soteriologică a cunoașterii, împărtășirii și mărturisirii credinței adevărate de către adunarea dreptmăritorilor ce constituie un răspuns liber la iubirea înfinită a lui Dumnezeu pentru persoana umană: „Iar mărturisirea dumnezeiescului Simbol al credinței făcută de către toți înseamnă mărturisirea tainică ce-o vom aduce în

Mărturisirea și trăirea conform învățăturii credinței adevărate sunt esențiale pentru mântuirea noastră.

vecii vecilor preamțelptei purtări de grijă a lui Dumnezeu, prin rațiunile și modurile uimitoare prin care ne-am mântuit. Prin aceasta, cei vrednici, se înfățișează pe ei plini de recunoștință față de binefacerea dumnezeiască. Căci, în afara de aceasta, nu au ce oferi în schimb pentru nesfârșitele bunătăți dumnezeiești față de ei.⁴⁸

Credința, ca acceptare a revelației dumnezeiești drept adevăr mântuitor suprem, ce nu trebuie alterat prin împuținări sau adăugiri (cum s-a întâmplat în cazul ereziilor) ce ar putea pune în pericol mântuirea omului, este un principiu fundamental al soteriologiei ortodoxe. Singura care mărturisește și păstrează credința adevărată și întregă, prin puterea și lucrarea Duhului Sfânt, Duhul Adevărului, este Biserica, trupul tainic al lui Hristos, antecamera Împărăției Cerurilor, cea Una sfântă, după cum Unul Sfânt este Dumnezeu Cel în Treime preamărit. De aceea credința necesară mântuirii nu poate fi alta decât credința Bisericii. Sfântul ierarh și martir Ciprian de Cartagina (sec. III) a sintetizat magistral această realitate în sentința *Extra Ecclesiam nulla salus*.

Mărturisirea credinței și euharistia

Toate acestea se constituie în argumente ce susțin importanța și locul Simbolului de credință în special în cadrul Sfintei Liturghii, unde este rânduit chiar înainte de săvârșirea Sfintei Jertfe Euharistice.

Cel care surprinde cel mai bine semnificația și necesitatea mărturisirii drepte credințe în orizontul relației inter-personale conștiente dintre Dumnezeu și om rămâne, totuși, Pr. D. Stăniloae, teologul iubirii creștine. El consideră „întărirea comunității locale în dreapta credință și prin aceasta trăirea reală în raza Sfintei Treimi, ca o condiție pentru împlinirea Tainei prefacerii pâinii și vinului în Trupul și Sângele lui Hristos...”⁴⁹ Însuși Domnul spune: „Dacă Mă iubiți, păziți poruncile Mele.” (cf. Ioan 14,15) Așadar, pentru a păzi poruncile, ele trebuie să fie cunoscute, înțelese și asumate. Doar atunci Hristos cel ascuns în chip tainic în poruncile Evangheliei Sale ne păzește să nu cădem din credința cea adevărată și din iubirea Lui.

Se pot formula trei concluzii. În primul rând, mărturisirea și trăirea conform învățăturii credinței adevărate sunt esențiale pentru mântuirea noastră, deoarece unirea cu Hristos – Dumnezeu Întrupat, Ccare este Calea, Adevărul și Viața (cf. Ioan 14,6) – implică unirea în adevărul Lui. În al doilea rând, afirmarea drepte credințe comune este condiție sine-qua-non a păstrării unității Bisericii: „Este un singur trup și un singur Duh, precum și chemați ați fost într-o singură nădejde; este un Domn, o credință, un botez” (cf. Ef. 4, 4-5). În al treilea rând, Biserica Ortodoxă este trupul lui Hristos, Dumnezeul-Omul. De aceea vocația sa este să

Sfânta Treime, frescă din Catedrala arhiepiscopală „Sf. Parascheva” din Roman

nască sfinți după îndemnul Sfintei Evanghelii (cf. Mt. 5, 48), vase ale Duhului Sfânt. Fără credința deplină și adevărată, Biserica nu ar putea rodi în sânul popoarelor, de-a lungul generațiilor, aceste daruri nepretuite ale Duhului Sfânt care sunt sfinții. Ei reprezintă expresia vie a unității, apostolicității și sobornicității Maicii noastre, Sfânta Biserică, prin care Dumnezeu, Cel în Treime preaslăvit, revare necontenit de sus „toată darea cea bună” asupra lumii. (Pr. drd. Ciprian BURCĂ)

Bibliografie

1. Biblia sau Sfânta Scriptură, București, 1982.
2. The Oxford Dictionary of the Christian Church, edited by F.L. Cross and E.A. Livingstone, London, Oxford University Press, 1974.
3. Andreopoulos, PhD, Andreas, *The Sign of the Cross. The Gesture, The Mystery, The History*. Paraclete Press, Brewster, Massachusetts, 2006, 152p.
4. Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romane, *Comori ale Ortodoxiei*, Locțiitor de Mitropolit al Moldovei și Bucovinei, Trinitas, Iași, 2007, 442 p.
5. Stăniloae, Pr. Prof., Dumitru, *Spiritualitate și Comuniune în Liturgia Ortodoxă*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2004, 719 p.
6. Vintilescu, Pr. Prof., Petre, *Liturghierul Explicat*, E.I.B.M.B.O.R., București, 1998, 395 p.

Note

¹ cf. Preot Ioan G. Coman, *Personalitatea Sf. Vasile Cel Mare-Profil istoric și spiritual*, în *Sfântul Vasile Cel Mare. Închinare la 1600 ani de la săvârșirea sa*. E.I.B.M.B.O.R., 1980, pp.25-50)

² Teologic, simbolul exprimă unitatea tainică între aspectul spiritual și cel material al realității. Cele văzute trimit la cele nevăzute. (cf. Andreas Andreopoulos, *The Sign of the Cross. The Gesture,*

The Mystery, The History. Paraclete Press, Brewster, Massachusetts, 2006, pp.43-45).

³ Pr. Prof. Petre Vintilescu, *Liturghierul Explicat*, E.I.B.M.B.O.R., București, 1998, p.226: „Mărturisirea de credință nu găsea utilizare liturgică decât de câteva ori pe an, și anume la Paști, la Cincizecime, și la Epifanie sau Teofanie, adică la Nașterea și Botezul Domnului, când catehumenii trebuiau să o rostească cu ocazia botezului lor.”

⁴ Preot Profesor Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și Comuniune în Liturgia Ortodoxă*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2004, pp.405.

⁵ Amprenta trinitară este sugerată și de întreita rostire a crezului de catehumen sau de nași, fără de care nu se poate realiza unirea cu Hristos

⁶ Formula Sfântului Vasile cel Mare: „O singură ființă în trei ipostasuri” sau „Trei ipostasuri într-o ființă” a fost acceptată de Biserică, fiind o definiție exactă a credinței, ca o epitomă-rezumant a doctrinei ortodoxe despre Sfânta Treime. În *The Oxford Dictionary of the Christian Church*, edited by F.L. Cross and E.A. Livingstone, London, Oxford University Press, 1974, p.685.

⁷ Preot Profesor Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și Comuniune în Liturgia Ortodoxă*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2004, pp.407.

⁸ PG 91, col. 796, apud Preot Profesor Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și Comuniune în Liturgia Ortodoxă*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2004, p.409.

⁹ Preot Profesor Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și Comuniune în Liturgia Ortodoxă*, E.I.B.M.B.O.R., București, 2004, pp. 653-655 passim: „De unde știm că în Euharistie este Trupul și Sângele lui Hristos dacă nu din învățătura drepte credințe? De aceea Liturgia nu începe cu Euharistia, ca să continue (și la ce-ar mai continua?) cu mărturisirea comună a drepte credințe, ci înainte de a se produce în Liturghie prefacerea pâinii și vinului în Trupul și Sângele Domnului și împărțirea de ele, comuniunea se luminează în dreapta credință și se întărește în unitatea ei, sub îndrumarea preotului”.

Credința în Dumnezeu, ca dogmă,
stă în strânsă legătură cu manifestarea
noastră religioasă în cult.

LITURGICĂ

Zilele aliturgice, zile de întristare profundă

Sfântul Vasile cel Mare spune că fiecare zi din viața noastră este o icoană a veșniciei, iar Sfânta Biserică, în care slujim și ne închinăm, este o icoană a lumii întregi. Așadar, nu putem fi indiferenți față de modul cum ne desfășurăm viața noastră în Hristos, pe parcursul unei zile liturgice sau al unui an bisericesc.

Credința în Dumnezeu, ca dogmă, stă în strânsă legătură cu manifestarea noastră religioasă în cult (public sau particular), iar acest sentiment religios are ca punct de sprijin viața primei comunități creștine care se închea în cetatea Ierusalimului. Această trăire a dat naștere Liturghiei Sfântului Apostol Iacob.

Odată cu dezvoltarea vieții politice și economice, centrul administrativ mutându-se la Constantinopol, și viața religioasă în Biserică a început să graviteze în jurul acestei cetăți eterne, ce va naște din sânul ei Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur și Liturghia Sfântului Vasile Cel Mare. Conținutul anaforalelor acestor sfinte liturghii scoate în evidență duhul sfințeniei credincioșilor de-a lungul veacurilor.

Când nu se oficiază Sfânta Liturghie

Primele comunități creștine participau zilnic la săvârșirea Sfintei Liturghii. Cu timpul, însă, s-a ajuns la o singură zi pe săptămână: duminică; apoi numărul zilelor liturgice a ajuns la două: sâmbăta și duminică, apoi la patru: miercuri, vineri, sâmbăta și duminică. În mare parte, această rânduială se păstrează și astăzi.

Pentru momentele cu o încărcătură duhovnicească deosebită, în anumite zile din cuprinsul anului bisericesc, nu se oficiază Sfânta Liturghie, ci o altă rânduială, care scoate în evidență nu bucuria jertfei euharistice, ci smerenia trupului, în fața postului și a rugăciunii.

Zilele când nu se oficiază Sfânta Liturghie se numesc zile aliturgice. De-a lungul anului bisericesc, acestea sunt: miercuri și vinerea dinaintea postului Sfințelor Paști, luni și marți din prima săptămână a postului Sfințelor Paști, vinerea Sfințelor Patimi și vinerea dinaintea Praznicului Nașterii Domnului și a Epifaniei, în cazul în care aceste sărbători cad într-o duminică sau luni.

Dacă Praznicul Nașterii Domnului și al Bobotezei se întâmplă să fie duminică sau luni, în vinerea dinaintea lor nu se oficiază Sfânta Liturghie pentru a scoate în evidență profunzimea și încălcătura lor dogmatică, morală și liturgică.

De asemenea, în aceste zile postul este desăvârșit (post negru), iar conținutul laudelor bisericești (Ceasurile și Vecernia) este pe măsura înălțimii acestor praznice împăratești.

Zile aliturgice în pregătirea pentru Sfințele Paști

În săptămâna dinaintea postului Sfințelor Paști avem dezlegare să mâncăm de dulce (fără carne), ca smerenie a trupului în fața postului, dar și ca pregătire duhovnicească pentru ceea ce urmează. În miercuri și vinerea din Săptămâna brânzei nu se oficiază Sfânta și dumnezeiasca Liturghie, pentru că în aceste zile, premergătoa-

re și pregătitoare pentru Postul Mare, se ajunază. Caracteristica slujbelor din aceste zile de miercuri și vineri, zile în care nu se săvârșeste liturghie, este rostirea rugăciunii Sfântului Efreem Sirul: „Doamne și Stăpânul vieții mele...”, care începe în această miercuri și încetează în miercuri din Săptămâna Mare.

Luni și marți din prima săptămână a Postului Mare sunt, de asemenea, zile de ajunare deplină și, implicit, aliturgice. În aceste zile, întreaga ființă a credinciosului este implicată în post profund, trupul înfrânându-se pentru ca sufletul să poată fi eliberat spre rugăciune deplină. Mulți credincioși, după exemplul monahilor, postesc cu ajunare deplină până miercuri, după Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte Sfințite, unde se împărtășesc, fiind spovediți în prealabil.

În Vinerea Sfințelor Patimi nu se face Liturghie, întrucât în acest moment Mântuitorul nostru Iisus Hristos-Dumnezeu Se jertfește pe cruce, ca Om. Sfânta Liturghie este o taină pascală, o zi de bucurie, o zi în care credincioșii sunt chemați la prăznuire și din acest motiv săvârșirea ei este nepotrivită cu zilele de plâns și de post. Vinerea Mare se numește în popor și Vinerea Seacă sau Vinerea Scumpă. În această zi postul este deplin, trupește și sufletește, încercându-se cu slujba deniei Prohodului Domnului. (Pr. Ștefan CHELARU, Catedrala „Înălțarea Domnului” Bacău)

Întâmpinarea Domnului - îndumnezeirea omului

Luna februarie debutează cu o sărbătoare plină de semnificații: „Întâmpinarea Domnului“, una dintre cele mai vechi sărbători religioase creștine, care s-a generalizat, însă, abia în secolul al VI-lea. E ziua în care Pruncul Iisus, Fiul lui Dumnezeu, Se întâlnește cu Dreptii Simeon și Ana, simbol al Legii Vechi a cărei împlinire se află în Hristos.

Mântuirea Domnului Dumnezeului nostru a fost văzută de către bătrânul, dreptul și fericitul Simeon, atunci când a devenit teofor, purtător de Dumnezeu, adică atunci când a fost învrednicit să îl ia în brațe pe Însuși Dumnezeu întrupat, pe Pruncul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii, și să rostească acele memorabile cuvinte: „Acum slobozește pe robul Tău Stăpâne, după Cuvântul Tău în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea fetii tuturor popoarelor, Lumină spre descoperirea neamurilor, și slavă poporului Tău Israel“. (Luca 2, 29-32)

Bătrânul Simeon, mărturisitorul lui Hristos

Bătrânul Simeon, ținându-L în brațe pe Cel Care ține toate cu mâna, pe Cel neîncăput nicăieri și necuprins, pe Creatorul Cerului și al pământului, al celor văzute și nevăzute, ne aduce nouă tuturor o mărturie clară despre trupul omenesc real și îndumnezeit al Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Care a venit în lume să mântuiască pe cei păcătoși, să scoată firea omenească cea căzută în robia păcatului și a morții și să o ridice la starea cea dintâi, la înălțimea cerului, să o îndumnezeiască.

Mărturia Fericitului și Dreptului Simeon este asemănătoare cu a Sfântului Apostol Toma, numit Geamănul, care, pipăind cu mâna sa coasta și mâinile rănite ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos, a grăit acele credibile și minunate cuvinte: „Domnul meu și Dumnezeuul meu!“ (Ioan 20, 28). Astfel, a dovedit încă o dată că Iisus Hristos a luat trup omenesc real din Fecioara Maria, cu care a și înviat, înălțând mai apoi la cer trupul omenesc îndumnezeit, pentru ca noi, urmând lui Hristos, după cum El Însuși a poruncit (Luca 18, 22), să tindem spre asemănare cu Dumnezeu, spre desăvârșire, spre îndumnezeire: „Fiți dar voi desăvârșiți, precum și Tatăl vostru cel Cereșc desăvârșit este.“ (Mt. 5, 48)

Un model de desăvârșire autentică este și Ana proorocița, fiica lui Fanuel, din seminția lui Așer, ajunsă la adânci bătrâneți și care trăise cu bărbatul ei șapte ani de la fecioria sa. Ea era văduvă, în vârstă de 84 de ani, și nu se depărta de templu, slujind noaptea și ziua, în post și în rugăciuni. Și venind ea, când Pruncul Iisus Hristos a fost adus în templu pentru a fi închinat, „lăuda pe Dumnezeu și vorbea despre Prunc tuturor celor ce așteptau mântuire în Ierusalim.“ (cf. Luca 2, 36-38)

Când îl mai întâlnim pe Hristos?

Așadar, întâmpinarea Domnului, întâlnirea noastră cu Dumnezeu sau îndumnezeirea omului nu se poate face oricum, ci cu o pregătire specială care constă în post, rugăciuni, purificare de patimi și păcate prin Sfânta Taină a Spovedaniei, prin petrecerea cât mai mult în Casa Domnului sau Corabia lui Hristos care este Biserica, prin participarea cu trup și suflet și cât mai des la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie și primirea cu vrednicie a Împărtășaniei, care este Însuși Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos. În acest sens avem datoria de a asculta de sfatul Sfântului Apostol Pavel care ne învață, zicând: „Astfel, oricine va mânca pâinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie va fi vinovat față de Trupul și de Sângele Domnului. Să se cerceteze omul pe sine și așa să mănânce din pâine și să bea din pahar. Căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie osândă își mănâncă și bea, nesoțind Trupul Domnului.“ (I Cor. 11, 27-29)

În cuvântul rostit anul acesta la Sărbătoarea Întâmpinării Domnului, Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române preciza: „În toată viața noastră suntem chemați, ca și Dreptul Simeon, să primim, să întâmpinăm pe Hristos în sufletul nostru, în casa noastră; această întâmpinare se face mai ales când ascultăm cuvântul Evangheliei, când ne împărtășim cu Sfintele Taine, când primim în casă preotul care binecuvintează locuința. Toate acestea sunt întâmpinări ale lui Hristos de către noi. Iar când ne împărtășim noi cu El, din Sfânta și Dumnezeiasca Euharistie, ne întâmpină Hristos în Împărăția Cerurilor“.

Dumnezeu, Creatorul și Proniatorul nostru sau Purtătorul de grijă al nostru, dorește să fie cu noi în toate zilele până la sfârșitul veacurilor (Mt. 28, 20), să ne mântuiască, să ne facă fericiți, dar pentru aceasta va trebui ca și noi să ne dăm silința de a fi plăcuți Lui, de a deveni prin credință, nădejde, răbdare, purificare de patimi și stăruință în săvârșirea faptelor bune, temple sau biserici ale Dumnezeului Celui viu, precum Dumnezeu a zis că: „Voi locui în ei și voi umbla și voi fi Dumnezeuul lor și ei vor fi poporul Meu“ (II Cor. 6, 16). (Preot Marian NICULAE, Parohia Bahna, Neamț)

Cu o profundă conștiință preoțească, Pr. Ioan Marinel mărturisea că-i pare rău pentru cei pe care nu i-a putut lămuri sau pentru cei care nu l-au înțeles și, în cerbicia lor, au rămas în umbra păcatului.

IN MEMORIAM

Bădia Marinel de la Cașin s-a mutat la Domnul

În ziua de 20 ianuarie 2010, după o noapte cu un ger năpraznic, inima venerabilului Preot Ioan Marinel a încetat să mai bată pentru noi. La glasul de trâmbiță a Arhanghelului Mihail a plecat dintre noi tăcut și smerit, neștiut de nimeni. A fost găsit căzut în zăpadă dimineată, cu fața spre cer și cu mâinile pe piept, ca într-o ultimă rugăciune pe care a făcut-o înaintea Marelui Arhiereu, Domnul nostru Iisus Hristos, pe Care L-a slujit cu devoțiune vreme de mai bine de 58 de ani.

Născut pe data de 10 iulie 1926, într-o familie de cașineni gospodari, Soroiu Gheorghe și Maria, a fost înfiat apoi și crescut de la vârsta de 2 ani de Gheorghe Cristea Marinel și soția Marina. Urmează cursurile primare I-IV la Școala din Cașin, sub îndrumarea învățătorilor Ion Oprea și Vasile Cimpoia, continuând gimnaziul la Școala de băieți din Tg. Ocna. În anul 1941, intră la Seminarul din Roman, avându-i ca directori pe Părintele Ioan Bulea și pe pr. Nicolae Vornicelu, la Școala de cântăreți bisericești.

Călit în prigoana comunistă

În anul 1948, pe data de 15 mai, când autoritatea comunistă de atunci a declanșat marea prigoană și numeroase arestări în rândul studenților și elevilor naționaliști, împreună cu încă 24 de colegi din seminar, printre care îl amintim și pe părintele Iustin Pârnu, starețul Mănăstirii Petru Vodă de astăzi, este arestat și elevul din clasa a-VIII-a Ioan Marinel. Anchetat și bătut în mod bestial în beciurile securității din Roman, de anchetatorii Sărăcuțu și Davidovici, apoi dus la închisoarea din Suceava, elevul Marinel este condamnat la 5 ani de temniță grea, din care execută numai 2 ani și jumătate. Până în ultima clipă a vieții sale s-au putut vedea degetele lui strâmbate de torturile aplicate de către tortionari.

După eliberare, continuă cursurile seminarului la Cluj, absolvind sub binecuvântarea IPS Nicolae Colan. Se căsătorește în anul 1951 cu Ana Cimpoia Belu din Cașin, absolventă a școlii Pedagogice din Bacău. Este hirotonit ca preot pe data de 14 septembrie 1951 și de aici începe lungul șir de parohii în care părintele Ioan a slujit Marelui Arhiereu Domnul nostru Iisus Hristos. Doamna Ana îl urmează pe părintele Ioan tocmai în Ardeal, unde autoritatea comunistă l-a expulzat „ca preot misionar” în comu-

nitățile de greco-catolici de la Marginea Bihorului. Aici li se nasc și cele două flori ale vieții, Gicu și Nadia, care au fost crescuți în dragoste față de Dumnezeu și aproapele.

Familia pr. Ioan a fost mutată mereu din localitate în localitate prin comunele Turț (Sălaj), Ocna Șugatag (Maramureș), peste tot construind și întărind bisericile sătești și comunitățile ortodoxe. Revine în 1959 în Moldova, în comuna Dağița (sat Mănăstirea), unde întărește biserica, sub păstoria PS Partenie Ciopron. În 1963 este trimis în comuna natală, Cașin, unde ctorește biserica din satul Lupești. Este apoi detașat la parohia Blaga, în 1966 și de aici continuă șirul detașărilor, fiind mutat la parohia Borșani.

În urma cutremurului din 1977, care a afectat numeroase localități și foarte multe biserici, în 1983 i se încredințează de către PS Eftimie Luca lucrarea de reparație a bisericii monument din comuna Mănăstirea Cașin, sub atenta supraveghere a ilustrului arhitect șef al României, prof. Cișmigiu. S-au întărit, în acea perioadă, turnul clopotniță, absida altarului și pereții laterali ai bisericii, din 1988 lucrarea fiind preluată și desăvârșită în

forma actuală de pr. Pașcu Nicolae și pr. Tofalvi Mihail. Din 1987 și până în 1989, pr. Ioan Marinel a slujit la Deleonii de Vaslui.

Evenimentele din 1989 - 1990 îl găsesc pe bădia Marinel în parohia Helegiu, din protoieria Tg. Ocna, ca apoi, în anul 1995, să fie transferat în localitatea natală Cașin, la parohia Cașin II, de unde iese la pensie în anul 2001, fiind urmat de pr. Iordan Daniel.

O profundă conștiință preoțească

Demnă de menționat la pr. Marinel a fost atitudinea de bun gospodar în lucrările de pe gorul Domnului. Din Ardeal și pâna la Cașin, în Moldova, sub păstoria părintelui, s-au ridicat 7 biserici și 14 s-au reparat. Înzestrat cu o voce de tenor inconfundabilă, se distingea printre ceilalți preoți la slujbele de sobor; slujea cucernic și impresiona prin trăirea rugăciunilor rostite. Cu flerul său și cu abordarea sa unicat, a știut să deschidă ușile a numeroși sponsori, de unde obținea materiale și sume de bani, pe care să le utilizeze la întărirea bisericilor, dar și a sufletelor de creștini afectați de urgiile veacului acestuia.

A fost, în abordare, un preot direct, care zicea lucrurilor pe nume. Persifla discret pe cei aflați în stare de păcat, pe mulți reușind să-i întoarcă la credință. Cu o profundă conștiință preoțească, mărturisea că-i pare rău pentru cei pe care nu i-a putut lămuri sau pentru cei care nu l-au înțeles și, în cerbicia lor, au rămas în umbra păcatului. Știa că va da răspuns pentru ei în fața Arhiereului Cel Veșnic.

Nouă tuturor, preoți și enoriași, ne-a lasat un gol sufletesc, pe care doar multe amintiri vor încerca să-l umple. A fost condus pe ultimul drum din Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Cașin, spre mormânt. Slujba a fost oficiată de un sobor de preoți, condus de PC Pr. Protoieru Constantin Alupei, în prezența a sute de credincioși veniți nu numai din Cașin, ci de peste tot unde părintele le-a slujit cu dragoste și respect.

Dumnezeu să-i dea odihna cea veșnică! (Pr. Marius Cojocaru-Cășineanul)